

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1022

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Γ. ΜΑΚΡΥΝΑΙΟΥ

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Α΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

48 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1915

5 69 TAB

Μαυρωμένη (αγγ. Τ)

Μακρυνάϊος Α. Σ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Γ. ΜΑΚΡΥΝΑΪΟΥ

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Α΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1915

36

Τότε εἶπεν εἰς τὸν πατέρα του· «Πάτερ μου, ποῖος κάμνει νὰ φυτρώσῃ ὁ σίτος καὶ τὰ ἄλλα σπαρτά;» «Ὁ Θεός», παιδίον μου, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ. «Ποῖος διδάσκει τὰ πτηνὰ νὰ πετῶσι, καὶ νὰ κελαδῶσιν;» «Ὁ Θεός», ἀπεκρίθη ὁ πατήρ. «Ποῖος δίδει τὰ χόρτα, τὰ ὅποια τρώγουσι τὰ ζῶα;» «Ὁ Θεός», ἀπεκρίθη πάλιν ὁ πατήρ.

Τότε τὸ παιδίον εἶπεν· «Ὡστε ὁ Θεὸς φροντίζει δι' ὅλα;» «Ναί», τέκνον μου, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ, «ὁ Θεὸς φροντίζει δι' ὅλα τὰ πλάσματά του. Ὁ Θεὸς φροντίζει διὰ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τὰ ζῶα, διὰ τὰ πτηνὰ, διὰ τὰ δένδρα, τὰ φυτὰ καὶ δι' ὅλα. Ἄν ὁ Θεὸς δὲν ἐφρόντιζεν, ὅλα αὐτὰ θὰ κατεστρέφοντο καὶ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἀκόμη. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ δοξάζωμεν τὸν Θεὸν καὶ νὰ κάμνωμεν καλὰ ἔργα, διὰ νὰ εὐχαριστῶμεν Αὐτόν.»

2. Ὁ Θεός.

Τίς διδάσκει τὸ πουλάκι
νὰ πετᾷ, νὰ κελαδῇ;
νὰ γαυγίξῃ τὸ σκυλάκι,
νὰ φωνάζῃ τὸ παιδί;
Ὁ Θεός, ὁ Θεός.

Τίς διδάσκει τὸ ψαράκι
᾿ς τὸ νερὸ νὰ κολυμβᾷ ;
τὸ μικρὸ τὸ μυρμηκάκι
τόσον βάρος νὰ βαστᾷ ;
Ὁ Θεός, ὁ Θεός.

Τίς διδάσκει τὸ ἀρνάκι
᾿ς τὸ βουνὸ νὰ περπατῆ ;
τίς διδάσκει τ' ὄρνιθάκι
τὴν τροφήν του νὰ ζητῆ ;
Ὁ Θεός, ὁ Θεός.

Τίς διδάσκει τὸ παιδάκι
τὴν μητέρα ν' ἀγαπᾷ,
νὰ κινῆ τὸ στοματάκι
νὰ προφέρῃ πᾶ, πᾶ, πᾶ ;
Ὁ Θεός, ὁ Θεός.

Α. Κατακουζηνός

3. Διατὶ ὁ Ἰησοῦς εὐλογεῖ τὰ παιδιά

Μίαν φοράν πολλὰ εὐσεβεῖς μητέρες ἐπήγαινον τὰ τέκνα των πρὸς τὸν Ἰησοῦν, διὰ νὰ τὰ εὐλογήσῃ. Μερικοὶ ὅμως ἄνθρωποι ἠμπόδιζον αὐτὰς νὰ πλησιάσωσι πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἴδωσιν Αὐτόν. Καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπειδὴ ἐβιάζοντο νὰ ἀναχωρήσωσι, δὲν ἄφινον αὐτὰς νὰ πλησιάσωσιν. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως ἐνόησε τοῦτο καὶ εἶπεν· « Ἀφήσατε τὰ παιδιά νὰ ἔλθωσι πρὸς ἐμέ καὶ μὴ τὰ ἐμποδίζετε

διότι αὐτῶν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ἐπειτα ἔλαβε τὰ παιδιά εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὰ ἐθώπευσε, τὰ ἐφίλησε καὶ τὰ ἠλόγησεν.

Τότε αἱ εὐσεβεῖς μητέρες ἔλαβον τὰ τέκνα των, ἠγαπήθησαν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνεχώρησαν μὲ χαρὰν. Πόσον εὐχάριστον εἶναι νὰ ἔχωμεν τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἰησοῦ. Ἀλλά, διὰ νὰ μᾶς διδῇ τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἰησοῦς, πρέπει νὰ εἴμεθα καλὰ παιδιά.

4. Πῶς πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς γονεῖς.

Μίαν πρωΐαν ὁ ἥλιος εἶχεν ἀνατείλει καὶ ἡ δρόσος ἔλαμπεν ἀκόμη ἐπάνω εἰς τὰ φυτά. Ὁ μικρὸς Παῦλος εἶχεν ἐξυπνήσει καὶ εἶχε μεταβῆ εἰς τὸν κῆπον. Ἐκεῖ, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὸ ραντιστήριο, ἐπότιζε τὰ λαχανικά τοῦ κήπου του. Τοῦτο ἔκαμνε τακτικῶς τὴν πρωΐαν καὶ τὴν ἑσπέραν, ὅταν ἐπέστεφεν ἐκ τοῦ σχολείου. Εἶχεν ἀντικαταστήσει τὸν πατέρα του, ὁ ὁποῖος εἶχε πληρωθῆ εἰς τὸν πόδα του, σκάπτων τὴν γῆν. Ὅταν ὁ Παῦλος ἐπότιζεν, ὁ πατήρ του ἐκάθητο ἐπὶ ἐνὸς καθίσματος καὶ παρετήρει μὲ χαρὰν τὸν μικρὸν του Παῦλον. Καὶ ὁ Παῦλος ἔκαμνε τὴν ἐργασίαν ταύτην μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν, δεικνύων πόσον ἀγαπᾷ τὸν πατέρα του.

5. Πῶς ὁ Ἰωάννης ἐβοήθησε τὴν μητέρα του.

Μίαν ἡμέραν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰωάννου ἐπέστρεφεν ἐκ τῶν ἀγρῶν φορτωμένη. Ἐφερην ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἓνα σάκκον γεμᾶτον ἀπὸ γεώμηλα καὶ ἓνα δέμα ξηρῶν ξύλων ὑπὸ τὴν μασχάλην. Ὁ μικρὸς Ἰωάννης ἦτο εἰς τὸν δρόμον καὶ ἔπαιζε. Μόλις ὅμως εἶδε τὴν μητέρα του, ἔτρεξε πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπε: «Μῆτέρ μου, ἀρκετά ἐκουράσθης. Θέλω νὰ σέ βοηθήσω». Καὶ ἀμέσως ἔλαβε τὸ δέμα τῶν ξύλων καὶ ἔφερην αὐτὸ εἰς τὴν οἰκίαν των. Ἡ μήτηρ του ἠὲ χαριστήθη τότε πολὺ καὶ ἐφίλησε τὸν Ἰωάννην. Ὁ Ἰωάννης, ὁ ὅποιος ἤθελε νὰ βοηθῆ τὴν μητέρα του, ὑπῆγεν ἔπειτα πάλιν, διὰ νὰ παίξῃ.

6. Πῶς πρέπει νὰ φερώμεθα πρὸς ὄλους.

Μίαν ἡμέραν ἡ Ἐλένη ἐκράτει ἐν κἀνιστρον καὶ μετέβαινεν εἰς τὴν ἀγοράν. Πλησίον αὐτῆς ἔτρεχε μία μικρὰ κόρη. Ἡ κόρη αὐτὴ ἔτρεχε χωρὶς νὰ προσέχῃ καὶ ἐπήδα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ἐνῶ ὅμως ἔτρεχεν ἀπροσέκτως ἔπεσε καὶ ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέτωπον.

Ἡ Ἐλένη μόλις εἶδεν, ὅτι ἡ μικρὰ ἔπεσεν, ἀφῆκε

τὸ κἀνίστρον καὶ ἔτρεξε νὰ τὴν βοηθήσῃ. Ἀμέσως ἐσήκωσεν αὐτὴν καὶ ἐθώπευσε τὸ μικρὸν ἐξόγκωμα, τὸ ὁποῖον εἶχε γίνει εἰς τὸ μέτωπον. Ἐπειτα ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά της καὶ ἐφίλησεν αὐτὴν. Ἄφου δὲ συνεβούλευσεν αὐτὴν νὰ περιπατῇ προσεκτικῶς, ἔλαβε τὸ κἀνίστρον καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον της.

7. Τί παθαίνουν οἱ ἀνόητοι.

Ἐν παιδίον, μικρὸν ἀκόμη καὶ ἀνόητον, ἤθελε νὰ φαίνεται μέγα καὶ ὑψηλόν. Διὰ τοῦτο ἀνέβαιnen εἰς τὰς καθέκλας καὶ τὰς τραπέζας καὶ ἐφώναζε· «Βλέπετε πόσον μέγας εἶμαι!» Ἀλλὰ μίαν ἡμέραν παρεπάτησε καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τὴν τράπεζαν καὶ ἔσπασε τὸ πόδι του. Τὸ πόδι μὲ ὄλην τὴν προσπάθειαν τῶν ἰατρῶν δὲν ἔγινεν ἐντελῶς καλά. Ἐμεινεν ὀλίγον στραβόν. Καὶ διὰ τοῦτο τὸ παιδίον εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν ἦτο χωλὸν καὶ δὲν περιεπάτει καλά.

8. Διατί πρέπει νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν.

Μίαν ἡμέραν ἡ μικρὰ Μαρία ἔπαιζεν εἰς τὴν οἰκίαν μὲ τὴν φίλην της Ἑλένην. Κατὰ τὸ παιγνί-

διον ἔσπασεν ἐν ποτήριον ἀπὸ ἀπροσεξίαν. Διὰ τοῦτο ἤρχισε νὰ κλαίη, διότι ἐφοβεῖτο μήπως τὴν τιμωρήσῃ ἡ μήτηρ της. Τότε ἡ φίλη της Ἑλένη συνεβούλευσεν αὐτὴν νὰ εἶπῃ εἰς τὴν μητέρα της, ὅτι ἡ γάττα ἔρριψεν τὸ ποτήριον καὶ ἔσπασεν. Ἡ Μαρία ὁμως εἶπεν «Ὁχι, δὲν θέλω νὰ εἶπω ψεύματα. Ὁ πατήρ μου μοῦ εἶπε πολλάκις, ὅτι ὁ ψεύστης καὶ ὁ κλέπτης εἶναι ἐπίσης κακοὶ ἄνθρωποι. Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ εἶμαι κακὴ. Θέλω νὰ εἶμαι καλὴ καὶ διὰ τοῦτο θὰ λέγω πάντοτε τὴν ἀλήθειαν.» Ταῦτα εἶπεν ἡ Μαρία, ἡ δὲ Ἑλένη ἐντροπιάσθη διὰ τὴν κακὴν συμβουλήν της.

Ὅταν λοιπὸν ἠρώτησε τὴν Μαρίαν ἡ μήτηρ της ποῖος ἔσπασε τὸ ποτήριον, αὐτὴ εἶπεν ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Ἡ μήτηρ της συνεχώρησε τότε αὐτὴν, ἐπειδὴ εἶπε τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὴν συνελόβευσε νὰ προσέχη ἄλλοτε.

9. Ἡ οἰκία.

Οἱ ἄνθρωποι διὰ νὰ κατοικήσωσιν ἔχουσιν ἀνάγκην οἰκιῶν. Τὰς οἰκίας κτίζουσιν οἱ κτίσται μὲ λίθους καὶ ἄσβεστον, εἰς τὴν ὁποίαν ρίπτουσιν καὶ

ἄμμον. Μερικὰς ὅμως οἰκίας κτίζουσι μὲ πλίνθους μόνον καὶ πηλόν. Οἱ κτίσται ἀφίνουσιν εἰς τοὺς τοίχους θύρας καὶ παράθυρα. Διὰ τῶν παραθύρων εἰσέρχεται τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ. Ἐμα

κτισθῶσιν οἱ τοῖχοι, οἱ ξυλουργοὶ κατασκευάζουσι ἐπάνω εἰς αὐτοὺς τὴν στέγην. Τὴν στέγην κατασκευάζουσι ἀπὸ σανίδας καὶ δοκοὺς καὶ σκεπάζουσι

μὲ κεράμους ἢ πλάκας. Ἡ στέγη μᾶς προφυλάττει ἀπὸ τὰς φλογεράς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, τὴν βροχὴν, τὴν χιόνα καὶ τὸ ψῦχος. Εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς οἰκίας κατασκευάζουσι τὸ πάτωμα μὲ σανίδας καὶ δοκοὺς ἢ μὲ πλάκας. Τὸ πάτωμα μᾶς προφυλάττει ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν καὶ τὸ ψῦχος. Εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς οἰκίας κατασκευάζουσι τὴν ὀροφήν μὲ σανίδας ἢ μὲ πηλόν καὶ ἄσβεστον.

Πολλαὶ οἰκίαι ἔχουσιν ἓν μόνον πάτωμα καὶ μίαν ὀροφήν καὶ λέγονται ἰσόγειοι. Ἄλλαι ὅμως ἔχουσι δύο ἢ τρεῖς ἢ περισσοτέρας ὀροφὰς καὶ λέγονται ἀνώγειοι. Εἰς τὰς ἀνώγειους οἰκίας ἀναβαίνομεν μὲ κλίμακα.

Μερικαὶ οἰκίαι εἶναι μικραὶ καὶ ἰσόγειοι καὶ δὲν εἶναι χωρισμέναι εἰς δωμάτια. Αἱ περισσότεροι ὅμως

εἶναι μεγάλαι καὶ χωρισμέναι εἰς δωμάτια. Αἱ οἰκίαι πρὸ πάντων τῶν χωρίων εἶναι μικραί, ἰσόγειοι καὶ δὲν ἔχουσι πολλὰ δωμάτια. Ὅλα τὰ δωμάτια δὲν χρησιμεύουσι διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν. Τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον κοιμώμεθα, λέγεται *κοιτῶν*. Εἰς τὸν κοιτῶνα ἔχομεν τὴν κλίνην μας καὶ τὰ ἐνδύματά μας. Ὁ κοιτῶν πρέπει νὰ εἶναι καθαρὸς, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα δωμάτια τῆς οἰκίας. Ὁ κοιτῶν πρέπει νὰ εἶναι εὐήλιος, νὰ ἀερίζηται τακτικῶς, διότι ταῦτα ὠφελοῦσι πολὺ τὴν υἰεΐαν μας. Τὸ δωμάτιον, εἰς ὁποῖον ἔχομεν τὰ μαγειρικὰ σκεύη καὶ κάμνομεν τὸ φαγητόν, λέγεται *μαγειρεῖον*. Τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον τρώγωμεν, λέγεται *ἐστιατόριον*. Τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον δεχόμεθα τοὺς ἐπισκέπτας, φίλους ἢ ξένους, λέγεται *αἶθουσα ὑποδοχῆς*. Ἐμπροσθεν δὲ τῆς οἰκίας ὑπάρχει ἡ αὐλή, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε καθαρὰ.

10. Διατὶ πρέπει νὰ βοηθῶμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον.

Ἡ μήτηρ τῆς Βικτωρίας εἶπεν εἰς αὐτὴν νὰ καθαρίσῃ ἐν κἀνιστρον φασιόλων. Ἡ Βικτωρία ἤρχισε τὴν ἐργασίαν τῆς, ἀλλὰ τὸ κἀνιστρον ἐφαινετο εἰς αὐτὴν τόσον μέγαν, ὥστε ἐνόμιζεν, ὅτι δὲν θὰ ἐτελείωνέ ποτε.

Ἡ μικρὰ ἀδελφή της, Κατίνα, μόλις εἶδε τὴν Βικτωρία νὰ ἐργάζεται, ἔτρεξε πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπε· «Βικτωρία, θέλω νὰ σέ βοηθήσω». Καὶ ἀμέσως ἤρχισε νὰ καθαρίζει φασιόλους. Οἱ μικροὶ της δάκτυλοι ἤνοιγον τὸν λοβὸν (φλοῦδαν) καὶ τὰ φασόλια ἐπιπτον μὲ μικρὸν κρότον κατὰ γῆς. Τοῦτο εὐχαρίστει καὶ τὰς δύο ἀδελφάς καὶ ἔκαμνεν αὐτάς νὰ ἐργάζωνται ταχύτερον. Μετ' ὀλίγην ὥραν αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐθαύμασαν. Τὸ κἀνιστρον ἦτο κενόν, ὅλα τὰ φασόλια τὰ εἶχον καθαρίσει.

Τότε μὲ μεγάλην χαρὰν ἔφερον αὐτὰ εἰς τὴν μητέρα των καὶ μετέβησαν εἰς τὴν αὐλήν, διὰ νὰ παίξωσιν.

11. Διατὶ νὰ μὴ λέγωμεν ψεύματα.

Εἷς χωρικός εἶχε πέντε υἱούς. Ἐκ τούτων, ὁ εἷς, ὁ Ἀνδρέας, ἦτο πολὺ φρόνιμος καὶ οὐδέποτε ἔλεγε ψεύματα. Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ του ἠγάπα αὐτὸν περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Μίαν ἡμέραν ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου εἶπεν εἰς τὸν χωρικόν· «Ποῖον ἀγαπᾷς περισσότερον ἀπὸ τοὺς υἱούς σου;» Τότε ὁ χωρικός ἐσκέφθη ὀλίγον καὶ ἀπήντησεν· «Ἐκεῖνον ἀγαπῶ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὁ ὁποῖος δὲν ψεύδεται οὔτε μίαν φοράν.»

12. Πῶς πρέπει νὰ φερῶμεθα.

Ἡ μήτηρ τοῦ Ἰουλίου ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἓν μικρὸν γλύκισμα, ἀλλ' οὗτος ἐλησμόνησε νὰ εἶπῃ «εὐχαριστῶ.»

Τότε ἡ μήτηρ του ἐφώναξε τὴν μικρὰν γάτταν των καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἓν κομμάτιον τοῦ γλυκίσματος. Ἡ γάττα, ἀφοῦ ἔφαγε τὸ κομμάτιον, ἤρχισε νὰ δεικνύῃ τὴν εὐχαρίστησίν της καὶ νὰ κάμνη «χρ» «χρ». Βλέπεις, λέγει ἡ μήτηρ του, ἡ γάττα δὲν εἰξεύρει νὰ εἶπῃ «εὐχαριστῶ», ἀλλὰ δεικνύει τὴν εὐχαρίστησίν της.

Ἐπειτα ἡ μήτηρ του ἐφώναξε τὸν σκύλλον τῆς οἰκίας καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ ὑπόλοιπον τοῦ γλυκίσματος. Ὁ σκύλλος ἐκίνει τὴν οὐρὰν του ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησιν καὶ ἐφίλησε τὴν χεῖρα τῆς κυρίας του.

Ὁ Ἰούλιος παρετήρησεν ὅλα ταῦτα μὲ μεγάλην προσοχήν. Τότε ἐνόησεν, ὅτι ἡ μήτηρ του εἶχε δίκαιον. Καὶ ἀπὸ τότε ἐθεώρει καθήκόν του νὰ λέγῃ πάντοτε «εὐχαριστῶ», ὡςάκις ἔδιδον εἰς αὐτὸν κάτι τι.

13. Τί πρέπει νὰ κάμνωμεν εἰς τοὺς ἐπαίτας.

Ἡ μικρὰ Ἀσπασία εἶχε μίαν δεκάραν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ὁ ἀνάδοχός της. Μὲ τὴν δεκάραν αὐτὴν ἐπήγαινε εἰς τὸν ἔμπορον, διὰ νὰ ἀγοράσῃ στολίσματα διὰ τὴν κοῦκλάν της. Εἰς τὸν δρόμον ὅμως συνήντησεν ἕνα τυφλὸν γέροντα, τὸν ὁποῖον ὠδήγει ἀπὸ τὴν χεῖρα ἐν μικρὸν κοράσιον. Ὁ τυφλὸς ἤπλωνε τὴν χεῖρά του καὶ ἐζήτηε ἀπὸ τοὺς διαβάτας ἐλεημοσύνην. Ἡ Ἀσπασία ἐλυπήθη τότε τὸν τυφλὸν καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν δεκάραν της. Ἐπειτα δὲ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν της γεμάτη ἀπὸ χαρὰν, διότι ἠδυνήθη νὰ κάμῃ ἐν μικρὸν καλὸν εἰς τὸν τυφλόν. Ἐκεῖ ἔλαβε τὴν κοῦκλάν της, ἐστόλισεν αὐτὴν μὲ τὰ παλαιὰ στολίδια καὶ ἔπαιζεν.

14. Τί ἔπαθεν ὁ ἀκάθαρτος Ἀνδρέας.

Ὁ Ἀνδρέας δὲν ἐλούετο ποτέ. Διὰ τοῦτο τὸ πρόσωπόν του καὶ αἱ χεῖρές του δὲν ἦσαν καθαραί, Πρωΐαν τινὰ ἢ γῆ ἐσκεπάσθη ἀπὸ χιόνα. Ὁ Ἀνδρέας καὶ οἱ φίλοι του ἔτρεζαν ἔξω μὲ χαρὰν. Ἀμέσως ἤρχισαν νὰ κάμνωσιν σφαῖρας ἀπὸ τὴν χιόνα. Ὅταν ὁ Ἀνδρέας ἔκαμε τὴν πρώτην σφαῖραν πα-

ρετήρησεν, ὅτι αὕτη δὲν ἦτο λευκή, καθὼς αἱ σφαῖραι τῶν ἄλλων. Παρατήρησεν, ὅτι ἡ ἰδική του ἦτο μαύρη καὶ δὲν εἴξευρε τί συνέβη. Ἐθαύμαζε διὰ τοῦτο καὶ δὲν εἴξευρε πῶς ἔγινε. Τότε εἰς ἓκ τῶν φίλων του εἶπεν « Ἀνδρέα παρατήρησον τὰς χεῖράς σου ». Αἱ χεῖρές του ἦσαν ἀκόμη μαῦραι, ἀν καὶ εἶχε κάμει τὴν σφαῖραν. Τότε ἤρχισε νὰ λαμβάνη χιόνα καὶ νὰ καθαρίζῃ τὰς χεῖράς του καὶ τὸ πρόσωπόν του. Ἐκαμε τοῦτο ἐπὶ πολλὴν ὥραν, οἱ δὲ φίλοι του ἐγέλων δι' αὐτό. Ὁ Ἀνδρέας ἐκαθαρίσθη καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ κάμνῃ σφαίρας. Αἱ σφαῖραι τὴν φορὰν ταύτην ἐγίνοντο λευκαί. Ἀπὸ τότε ὁ Ἀνδρέας ἔμαθεν, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι καθαρὸς. Καὶ διὰ τοῦτο ἐκάστην πρῶταν ἔνιπτε τὰς χεῖράς του καὶ τὸ πρόσωπόν του.

15. Τί ἔπαθεν ὁ φθονερὸς γεωργός.

Ὁ Δημήτριος καὶ ὁ Γεώργιος ἦσαν γεωργοί. Τὰ χωράφια τῶν ἦσαν γειτονικά. Ὁ Δημήτριος ὁμῶς ἦτο κακὸς καὶ ἐζήλευε τὸν γείτονά του Γεώργιον, ἐπειδὴ τὰ σπαρτὰ τούτου ἦσαν καλύτερα. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ καταστρέψῃ τὰ σπαρτὰ τοῦ Γεωργίου καὶ ἔκαμε τὸ ἐξῆς· Συνέλαβε μίαν ἀλώπεκα καὶ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὰ χωράφια. Ἐκεῖ ἔδε-

σεν εἰς τὴν οὐρανὸν τῆς ἐν κομμάτιον πανίου λαδομένου καὶ τὸ ἤναψεν. Ἐπειτα ἀπέλυσεν αὐτὴν διὰ τὴν κάψην τὰ σπαρτὰ τοῦ Γεωργίου. Ἄλλ' ἡ ἀλώπηξ, ἀντὶ τὴν ὑπάγη εἰς τὰ χωράφια τοῦ Γεωργίου, ὑπῆγεν εἰς τὰ χωράφια τοῦ Δημητρίου καὶ ἔκαψε τὰ σπαρτὰ αὐτοῦ.

Ὅστις λάκκον ἄλλου σκάπτει
ἑαυτὸν πολλάκις θάπτει.

16. Ὁ κῆπος.

Εἰς τὰ χωρία ἐκάστη σχεδὸν οἰκία ἔχει καὶ ἓνα κῆπον. Εἰς τὰς πόλεις ὀλίγαι οἰκίαι ἔχουσι κῆπους. Ὁ κῆπος περιφράσσεται μὲ φράκτην ἢ μὲ τοῖχον. Ὁ κῆπος χωρίζεται εἰς διάφορα χωρίσματα. Τὰ χωρίσματα ταῦτα λέγονται πρασιαὶ (βραγιάι). Τὸν κῆπον καλλιεργοῦμεν μόνοι μας ἢ πληρώνομεν ἄνθρωπον, ὁ ὅποιος τὸν καλλιεργεῖ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος λέγεται κηπουρός.

Εἰς τὸν κῆπον φυτεύομεν ἢ σπεύρομεν δένδρα, λαχανικὰ καὶ ἄνθη. Δένδρα τοῦ κήπου εἶναι αἱ μηλέαι, αἱ ροιαί, αἱ συκαί, αἱ ἀπιδέαι, αἱ βερικοκέαι, αἱ ροδακκινέαι, αἱ λεμονέαι, αἱ πορτοκαλέαι καὶ ἄλλα. Τὰ δένδρα ταῦτα λέγονται ὀπωροφόρα, διότι μᾶς δίδουσιν ὀπώρας. Φυτεύομεν ὁμῶς καὶ δένδρα,

τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσι πρὸς στολισμόν. Τοιαῦτα δένδρα εἶναι ἡ ἀκακία, ἡ εὐκάλυπτος, ἡ πεύκη, ἡ λεύκη, ἡ πλάτανος, ἡ κυπάρισσος καὶ ἄλλα. Τὰ φύλλα τινῶν δένδρων πίπτουσι τὸν φθινόπωρον καὶ γίνονται πάλιν τὴν ἀνοιξιν. Ἄλλων ὅμως δένδρων τὰ φύλλα δὲν πίπτουσιν, ἀλλὰ διατηροῦνται πάντοτε. Τοιαῦτα δένδρα εἶναι ἡ ἐλαία, ἡ λεμονέα, ἡ πορτοκαλέα, ἡ ἐλάτη, ἡ πεύκη, ἡ κυπάρισσος καὶ ἄλλα. Τὰ δένδρα κατὰ τὴν ἀνοιξιν πρέπει νὰ τὰ κλαδεύωμεν καὶ νὰ τὰ καθαρίζωμεν ἀπὸ τοὺς ξηροὺς κλάδους.

Λαχανικὰ τοῦ κήπου εἶναι τὰ κρόμμυα, τὰ σκόροδα, τὰ φασόλια, τὰ ἀγγούρια, οἱ πέπονες, οἱ ὕδροπέπονες, τὰ σέλινα, τὰ μαρούλια, τὰ σπανάκια, αἱ κολοκύνθαι καὶ ἄλλα. Μερικὰ ἀπὸ τὰ λαχανικὰ ταῦτα τὰ τρώγομεν ἄβραστα, ἄλλα δὲ μαγειρευμένα.

Ἄνθη τοῦ κήπου εἶναι τὰ γαρύφαλα, αἱ βιολέται, αἱ ἀνεμῶναι, τὰ ἡλιοτρόπια, οἱ πανσέδες, οἱ μενεξέδες, αἱ μαργαρίται, οἱ ὑάκινθοι, τὰ τριαντάφυλλα καὶ ἄλλα. Τὰ ἄνθη ἔχουσι φύλλα χρωματιστά, λευκά, κόκκινα, κίτρινα ἢ ποικίλα. Ἀπὸ τὰ ἄνθη ἄλλα ἔχουσιν εὐωδίαν καὶ ἄλλα δὲν ἔχουσιν,

ἀλλὰ εἶναι μόνον ὥραϊα. Τὸ εὐωδέστατον ἄνθος εἶναι
τὸ ρόδον ἢ τριαντάφυλλον.

17. Τὰ διψασμένα ἄνθη.

Τ' ἄνθη μου τ' ἀγαπημένα
ἔχουν δίψα τὰ καυμένα.
Νὰ διψοῦν δὲν θ' τ' ἀφήσω
τρέγω νὰ τὰ βοηθήσω.

Ἄνθη μου ἀγαπημένα,
ποῦ διψάσατε καυμένα,
περιμένετε ὀλίγο,
μὴ φοβεῖσθε, δὲν θὰ φύγω.

Πεταχτὴ σὰν τὸ ξαρκάδι
θὰ ὑπάγω σ' τὸ πηγάδι,
νὰ σᾶς φέρω, θὰ τὸ ἴδητε,
τὸ νεράκι ποῦ ζητεῖτε.

Ἐφυγε τὸ χοριστάκι
μὲ τὴν στάμνα σ' τὸ χεράκι,
πάλιν ἔρχεται τρεχάτη
μὲ τὴν στάμνα τῆς γεμάτης.

Ἄνθη μου ἀγαπημένα,
ποῦ διψάσατε καυμένα,
ἔφερα νερὸ νὰ πιῆτε
καὶ καλὰ νὰ δροσισθῆτε.

*Α.Λ.Ξ. Κατακουζηνός.

18. Ἡ ῥοδῆ καὶ τὸ ῥόδον.

Τὸ ῥόδον εἶναι ἄνθος ὠραῖον καὶ εὐῶδες. Τὸ ῥόδον ἔχει φύλλα πολλὰ καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ τριαντάφυλλον. Τὰ ῥόδα ἔχουσι χρῶμα λευκόν, κόκκινον ἢ κίτρινον. Τὸ φυτόν, τὸ ὁποῖον κάμνει τὰ ῥόδα, λέγεται ῥοδῆ. Ἡ ῥοδῆ δὲν ἔχει ἓνα κορμόν, ὅπως ἡ μηλέα, ἡ συκῆ, ἀλλὰ πολλοὺς μικροὺς. Διὰ τοῦτο ἡ ῥοδῆ λέγεται θάμνος. Θάμνος εἶναι καὶ ἡ δάφνη, ἡ βάτος, ἡ λυγαριά. Τὰ φύλλα καὶ οἱ κλάδοι τῆς ῥοδῆς ἔχουσιν ἀκάνθας.

Τὸ ῥόδον συνδέεται μὲ τὴν ῥοδῆν διὰ μικροῦ ξυλαρίου, τὸ ὁποῖον λέγεται μίσχος. Ὁ μίσχος τοῦ ῥόδου ἔχει ἀκάνθας. Ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν ῥόδων ἐξάγουσιν εὐῶδες ὑγρὸν. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο λέγεται ῥοδόνηρον. Ἀπὸ τὰ ῥόδα ἐξάγουσι καὶ εὐῶδες ἔλαιον, τὸ ὁποῖον λέγεται ῥοδέλαιον. Μὲ τὰ φύλλα τῶν ῥόδων κατασκευάζομεν ὠραῖον γλύκισμα καὶ ἀρωματίζομεν καὶ τὸ ὄξος,

19. Τὸ τριαντάφυλλον.

Τριαντάφυλλο κλειστό
εἶδ' ἓνα παιδάκι,

ἦταν τόσο γελαστό
χαροπὸ καὶ μυριστὸ
τὸ τριανταφυλλάκι
Νέο τριαντάφυλλο
τριανταφυλλάκι !

— « Ἄχ λουλουῖδι προφαντό »,
εἶπε τὸ παιδάκι

« θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ ».

— « Ἄν μὲ κόψῃς, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι ».

εἶπε τὸ τριαντάφυλλο
τὸ τριανταφυλλάκι

Ξεκαρδίζεται γελᾷ

τὸ τρελλὸ παιδάκι,

τὸ τραβᾷ, τὸ ξεκολλᾷ. . .

Τί ἀγκάθια, τί πολλὰ

ς' τὸ μικρὸ χεράκι !

Ἄχ ! κακὸ τριαντάφυλλο !

Ἄχ ! τριανταφυλλάκι.

Ἄγγελ. Βλάχος.

20. Τί ἔπαθεν ἐν παρήκοον ἀρνίον.

Μίαν φοράν ἐν ἀρνίον ἐξῆλθε μὲ τὴν μητέρα του
εἰς ἐν λιθάδιον, διὰ νὰ βοσκήσῃ. Ἀπὸ τὴν μεγά-
λην του χαρὰν ἔτρεχεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ἐπήδα.
Ἡ μήτηρ του συγνὰ ἐφώναζεν εἰς αὐτό· « Τέκνον

μου, μὴ τρέχῃς καὶ πηδᾷς, διότι ἠμπορεῖ νὰ πάθῃς
κινὲν κακόν.» Τὸ ἀρνίον
ὁμῶς δὲν ἤκουεν. Ὅσον
δυνατώτερα ἐφώναζεν ἡ
μήτηρ του, τόσον περισ-
σότερον ἔτρεχε καὶ ἐπήδα.
Δὲν ἔδιδε καμμίαν προσο-
χὴν εἰς τὰς συμβουλὰς
τῆς μητρός του. Ἐκεῖ ὁμῶς
ὅπου ἔτρεχεν, ἐδοκίμασε νὰ
πηδήσῃ καὶ ἓνα βιβλὸν
χάνδακα. Ἀλλὰ, καθὼς ἐπήδησεν,
ἔπεσε μέσα καὶ
ἔσπασε τὸν πόδα του,

21. Τὸ ἀρνάκι.

Ἄρνάκι ἄσπρο καὶ παχύ,
τῆς μάννας του καμάρι,
ἐβγῆκεν εἰς τὴν ἔξοχὴ
κ' εἰς τὸ γλωρὸ χορτάρι.

Ἄπ' τὴ χαρὰ του τὴν πολλὴ
ἀπρόσεκτα πηδοῦσε·
τῆς μάννας του τὴν συμβουλὴ
καθόλου δὲν ψηφοῦσε.

Καθὼς, παιδίμου, προχωρεῖς
καὶ σὰν ἐλάφι τρέχεις,
νὰ κατοπάθῃς ἠμπορεῖς
καὶ πρέπει νὰ προσέχῃς.

Χανδάκι βρέθηκε βαθύ,
ὄρμᾳ σὰν παλληγάρι,
νὰ τὸ πηδήση προσπαθεῖ
καὶ σπάζει τὸ ποδάρι.

*Α.ε.ξ. Κατακουζινός.

22. Τί ὠφελήθη τὸ ὑπήκοον ἐρίφιον.

Μία αἰξ εἶχεν ἓν μικρὸν καὶ ὠραῖον ἐρίφιον. Μίαν ἡμέραν ἡ αἰξ ἠτοιμάσθη νὰ ὑπάγη εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ εἶπεν εἰς τὸ τέκνον της· «Τέκνον μου, ἐγὼ θὰ ὑπάγω νὰ σοῦ φέρω τροφήν καὶ σὺ θὰ μείνης ἐδῶ. Νὰ κλείσης ὅμως καλῶς τὴν θύραν καὶ νὰ μὴ ἀνοίξης εἰς κανένα».

Ἄφου εἶπε ταῦτα ἡ αἰξ ἔφυγε, τὸ δὲ ἐρίφιον ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ ἐκάθισε. Μετ' ὀλίγον μετέβη εἰς λύκος, ἐκτύπησε τὴν θύραν καὶ εἶπε· «Καλὸν μου ἐρίφιον, ἀνοίξε τὴν θύραν, σοῦ ἔφερα χόρτα καὶ δροσερὰ φύλλα, διὰ νὰ φάγης». «Ὁχι, ἀπήντησε τὸ ἐρίφιον, δὲν σοῦ ἀνοίγω· ἡ μήτηρ μου, ὅταν ἔφυγε, μοῦ εἶπε νὰ μὴ ἀνοίξω εἰς κανένα». Ὁ λύκος παρεκάλεσε πάλιν τὸ ἐρίφιον νὰ ἀνοίξη, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἤνοιγε. Τότε ὁ λύκος, ἀφου περιέμενε πολλὴν ὥραν, ἀπηλπίσθη καὶ ἠναγκάσθη νὰ φύγη.

Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγην ὥραν ἐπέστρεψε καὶ ἡ αἰξ ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν. Τὸ τέκνον της διηγήθη εἰς αὐτὴν

ὅ,τι συνέβη. Ἡ αἰξ τότε ἐφίλησε τὸ τέκνον της καὶ εἶπε· «Καλὰ ἔκαμες τέκνον μου καὶ δὲν ἤνοιξες, διότι θὰ σέ ἔτρωγεν ὁ λύκος».

23. Ἡ Αἰξ.

Ἡ αἰξ εἶναι ζῷον δύστροπον. Εἶναι ὀλίγον μεγαλύτερα τοῦ προβάτου. Τὸ σῶμά της σκεπάζεται ἀπὸ μαλλία. Τὰ μαλλία τῶν αἰγῶν λέγονται ἔρια.

Τὰ ἔρια εἶναι συνήθως μαῦρα καὶ σκληρά. Ἐμπροσθεν εἰς τὴν ἄνω σιαγόνα δὲν ἔχει ὀδόντας. Ἐμπροσθεν εἰς τὴν κάτω σιαγόνα ἔχει τρίχας μακρὰς ὡς γένειον. Οἱ ὀφθαλμοί της εἶναι μέτριοι καὶ ζωηροί. Τὰ ὠτά της εἶναι μέτρια, τὰ ὁποῖα συνήθως εἶναι ὀρθία ἢ κρέμανται. Εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ μετώπου ἔχει δύο κέρατα κυρτὰ πρὸς τὰ ὀπίσω. Ὁ λαιμός της εἶναι μέτριος, ὁ δὲ κορμὸς μακρὸς καὶ ἰσχνός. Εἰς τὸν λαιμόντης κρέμανται δύο

ένώτια δερμάτινα. Ἡ οὐρά της εἶναι βραχεῖα καὶ συνήθως ἔστραμμένη πρὸς τὰ ἄνω. Ὑποκάτω εἰς τὴν κοιλίαν της ἔχει δύο μαστοὺς συνήθως μεγάλους. Πόδας ἔχει τέσσαρας. Οἱ πόδες της εἶναι λεπτοὶ μὲ τρίχας μικρὰς καὶ τελειώνουσι πρὸς τὰ κάτω μὲ δύο δακτύλους. Οἱ δάκτυλοι περιβάλλονται μὲ δύο ὄνυχας, ὡς ὑπόδημα.

Ἡ ἀρσενικὴ αἶξ λέγεται τράγος. Ἡ αἶξ γεννᾷ μίαν φοράν τοῦ ἔτους συνήθως ἓν, τὸ ὁποῖον λέγεται ἐρίφιον. Πολλαὶ αἶγες γεννῶσι καὶ περισσότερα τοῦ ἑνός, δύο ἢ τρία ἢ τέσσαρα. Ὁ βόσκων τὰς αἶγας λέγεται αἰγοβοσκὸς ἢ αἰπόλος.

Ἡ αἶξ τρώγει κριθήν, βρόμην, σῖτον, πίτουρα, τρυφερὰ χόρτα, λαχανικά, φύλλα καὶ βλαστοὺς δένδρων. Ἀναδραίνει εὐχαρίστως εἰς τοὺς βράχους χωρὶς νὰ πίπτῃ. Ἡ αἶξ, ὅταν χορτάσῃ, φέρει πάλιν τὴν τροφήν της ἀπὸ τὸν στόμαχον εἰς τὸ στόμα. Ἀφοῦ δὲ τὴν μασήσῃ καλῶς τὴν καταπίνει. Διὰ τοῦτο λέγεται ζῶον μηρυκαστικόν. Τὸ αὐτὸ κάμνει τὸ πρόβατον καὶ ὁ βοῦς.

Ἡ αἶξ εἶναι πολὺ χρήσιμον ζῶον. Τὸ γάλα αὐτῆς τὸ πίνομεν. Ἀπὸ τὸ γάλα κατασκευάζομεν τὸν τυρόν, τὸ βούτυρον καὶ διάφορα γλυκίσματα. Μὲ τὰ ἔρια κατασκευάζομεν διάφορα ἐνδύματα καὶ στρώ-

ματα. Τὸ κρέας τῆς εἶναι θρεπτικόν. Μὲ τὸ δέριμα τῆς αἰγὸς κατασκευάζομεν ὑποδήματα, τύμπανα, σάκκους μαθητῶν καὶ ἄλλα. Μὲ τὰ κέρατα κατασκευάζομεν λαβὰς μαχαιρίων, περονίων καὶ ἄλλα. Μὲ τὰ ὀστά τῆς κατασκευάζομεν κόλλαν. Ἐκ τῶν ἐντερῶν τῆς κατασκευάζομεν χορδὰς. Ἡ κόπρος τῆς χρησιμεύει ὡς λίπασμα διὰ τὰ χωράφια καὶ τοὺς κήπους μαζ.

Ἐχθρὸς τῆς αἰγὸς εἶναι ὁ λύκος.

24. Πόσον ὠφελεῖ ἡ ἐργασία.

Γεωργὸς τις, ὅταν ἐνόησεν, ὅτι ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ, ἐκάλεσε τοὺς υἱοὺς του καὶ εἶπε· «Τέκνα μου, εἰς τὴν ἀμπελὸν μας ἔχω κρύψει πολλὰ χρήματα, νὰ σκάψητε καὶ θὰ τὰ εὔρητε». «Εἰς ποῖον μέρος, ποῦ πάτερ μου;» ἐφώνησαν ἀμέσως ὅλοι. «Σκάψατε σεῖς καὶ θὰ τὰ εὔρητε» εἶπεν ὁ πατήρ καὶ μετ' ὀλίγον ἐξεψύχησεν.

Τὰ τέκνα, ἀφοῦ ἔθαψαν τὸν πατέρα των, ἤρχισαν νὰ σκάπτωσι τὴν ἀμπελὸν. Ἐσκαπτον αὐτὴν μὲ ὅλην τὴν δυνάμιν των καὶ μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ προθυμίαν. Ὅλους τοὺς λίθους τοὺς ἔρριπτον ἔξω καὶ ὅλους τοὺς μεγάλους βώλους τοῦ χώματος τοὺς ἔτριβον καὶ παρετήρουν, διὰ νὰ εὔ-

ρωσι τὰ χρήματα. Τόσον δὲ βαθέως ἔσκαπτον τὴν ἄμπελον, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐκριζώσωσι καὶ αὐτὰ τὰ κλήματα. Ἀλλὰ χρήματα πουθενὰ δὲν εὔρον, ἂν καὶ ἔσκαψαν ὅλην τὴν ἄμπελον. Διὰ τοῦτο ἤρχισαν νὰ παραπονῶνται κατὰ τοῦ πατρὸς των, ὅτι τοὺς ἠπάτησεν.

Ἀλλὰ, ὅτε ἦλθε τὸ θέρος, εἶδον μὲ χαρὰν των ὅτι ὅλα τὰ κλήματα ἦσαν γεμᾶτα ἀπὸ σταφυλᾶς. Ἐκαστον κλημα εἶχε τριπλάσιον καρπὸν, παρὰ ὅ,τι εἶχε τὰ ἄλλα ἔτη. Τότε ἐνόησαν τοὺς λόγους τοῦ πατρὸς των καὶ ἐμακάρισαν αὐτόν. Ἐπειτα ἐξηκολούθησαν νὰ κάμνωσι τὸ ἴδιον καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔγιναν πλούσιοι.

« Ἡ ἐργασία εἶναι μήτηρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς εὐτυχίας ».

« Ἡ δουλειὰ ἄντροπὴ δὲν ἔχει ».

25. Τί πρέπει νὰ κάμνωμεν εἰς τοὺς ἀδυνάτους.

Μίαν ἡμέραν γέρων τις εἶχεν εἰς τοὺς ὠμούς του σάκκον ἀλεύρου καὶ ἀνέβαινεν ἀνηφορικὸν δρόμον. Ὁ γέρων ὑπέφερε πολὺ καὶ πολὺς ἰδρῶς ἔτρεχεν ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του. Κατὰ τύχην ὀπισθέν του ἐπήγαινε καὶ ὁ μικρὸς Νικόλαος. Ὁ Νικόλαος, ὅταν εἶδε τὸν γέροντα κουρασμένον καὶ ἤκουσεν αὐτόν νὰ

βογγᾶ ἀπὸ τὸν κόπον, εἶπε· «Καλέ μου γέρον, ἐπιθυμῶ νὰ σέ βοηθήσω. Ὁ σάκκος δι' ἐμέ δὲν εἶναι τίποτε. Δὸς αὐτὸν εἰς ἐμέ παρακαλῶ καὶ σὺ πήγαινε ἐμπρός»,

Ἡ γέρων ἠὺχαριστήθη διὰ τὴν καλωσύνην τοῦ Νικολάου καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν σάκκον. Ἐπειτα ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον των καὶ ἔφθασαν ἐμπροσθεν τῆς καλύβης τοῦ γέροντος. Ἐκεῖ ὁ Νικόλαος ἀφῆκε τὸν σάκκον, ὁ δὲ γέρων εἶπεν· «εὐχαριστῶ, τέκνον μου, εὐχαριστῶ· ὅταν καὶ σύ ποτε γηράσης καὶ ἀσθενήσης, ὁ θεὸς νὰ σέ βοηθήσῃ». Τότε ὁ Νικόλαος ἀνεχώρησε καὶ ἔχαιρε, διότι ἠδυνήθη νὰ βοηθήσῃ ἓνα γέροντα ἀδύνατον.

26. Τὸ Σχολεῖον.

Τὸ σχολεῖον εἶναι κτίριον ὠραῖον. Ἐχει τέσσαρας τοίχους, θύρας καὶ παράθυρα. Αἱ θύραι χρησιμεύουσι διὰ νὰ εἰσερχώμεθα εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἐξερχώμεθα ἀπὸ αὐτό. Τὰ παράθυρα χρησιμεύουσι διὰ νὰ εἰσέρχεται τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ὁ καθαρὸς ἀήρ. Πολλὰ σχολεῖα εἶναι ἀνώγεια, πολλὰ δὲ ἰσόγεια. Μερικὰ σχολεῖα χωρίζονται εἰς δωμάτια, πολλὰ δὲ ἔχουσιν ἓν μόνον. Τὰ δωμάτια τοῦ σχο-

λείου, εἰς τὰ ὅποια διδάσκουσιν οἱ διδάσκαλοι ἢ αἱ διδασκάλισσαι λέγονται αἰθούσαι παραδόσεως. Εἰς τὰς αἰθούσας τῶν παραδόσεων εἶναι τοποθετημένα τὰ θρανία, ἡ ἔδρα, οἱ χάρται, οἱ μαυροπίνακες, αἱ εἰκόνες καὶ ἄλλα. Ταῦτα εἶναι ἐπιπλα τοῦ σχολείου καὶ πρέπει νὰ τὰ φυλάττωμεν πάντοτε καθαρὰ. Ὅμοίως πρέπει νὰ φυλάττωμεν καθαροὺς τοὺς τοίχους καὶ τὰ πατώματα τῶν αἰθουσῶν.

Πολλὰ σχολεῖα ἔχουσιν αὐλὴν, κήπον καὶ γυμναστήριον. Εἰς τὴν αὐλὴν ἀναπαύονται οἱ μαθηταὶ κατὰ τὰ διαλείμματα. Εἰς τὸν κήπον φυτεύουσιν ἢ σπεύρουσιν οἱ μαθηταὶ δένδρα καὶ ἄνθη καὶ καλλιεργοῦσιν αὐτά. Καὶ εἰς τὸ γυμναστήριον κάμνουσι γυμναστικὴν. Ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ τὰ διατηρῶμεν καθαρὰ, διότι ἡ καθαριότης ὠφελεῖ πολὺ τὴν υἰεῖαν μας.

Εἰς τὰ σχολεῖα μανθάνουσιν οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι πολλὰ ὠφέλιμα πράγματα. Μανθάνουσι νὰ ἀναγινώσκωσι, νὰ γράφωσι, νὰ ἀριθμῶσι, νὰ σέβωνται τὸν Θεόν, νὰ τιμῶσι τοὺς γονεῖς τῶν καὶ νὰ ὑπακούωσι εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ ἀγαπῶσι τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἀκόμη μανθάνουσιν ἄσματα, γυμναστικὴν, προσευχὰς καὶ παιγνίδια, τὰ δὲ κοράσια καὶ νὰ ράπτωσι καὶ νὰ κεντῶσι καὶ νὰ κάμνωσι

ώραία ἐργόχειρα. Διὰ τοῦτο τὸ σχολεῖον πρέπει ὅλοι νὰ τὸ ἀγαπῶμεν καὶ νὰ μεταδαινῶμεν τακτικῶς καὶ νὰ προσέχωμεν εἰς ὅ,τι διδάσκει ὁ καλὸς μας διδάσκαλος.

Εἰς τὸ σχολεῖον οἱ μαθηταὶ φέρουσι τοὺς σάκκους των. Μέσα εἰς τοὺς σάκκους των θέτουσι τὰ βιβλία των, τὰ τετράδια, τὰ ἀβάκια, τὸ κονδύλιον καὶ ἄλλα. Ὅλα ταῦτα οἱ μαθηταὶ πρέπει νὰ τὰ διατηρῶσι καθαρὰ. Ἐπίσης οἱ μαθηταὶ πρέπει νὰ διατηρῶσι καθαρὰ τὰ ἐνδύματά των καὶ τὸ σῶμά των. Ὁ ἐπιμελής, προσεκτικὸς, καθαρὸς καὶ εὐτακτος μαθητὴς ἀγαπᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οἱ δὲ γονεῖς του χαίρουσι πολὺ.

27. Ἡ ὥρα τοῦ σχολείου.

Μαθηταί, τὸ ἔργον κράζει
καὶ ἡ ὥρα πλησιάζει,
πλήρες καθαρῶν θρανίων
περιμένει τὸ σχολεῖον.

Εὐπειθῆ καλὰ παιδία
ὑπὸ μάλῃς τὰ βιβλία
καὶ χωρὶς νὰ θορυβῆτε
πρὸς τὴν τάξιν προχωρεῖτε.

Πᾶσα ἡ διάνοιά σας
ἔστω εἰς τὸ μάθημά σας
ἂν καλῶς ἀποκριθῆτε
πόσον, πόσον θὰ χαρῆτε.

Ἄλ.εξ. Κατακουζηνός.

28. Πῶς ἐτιμωρήθη εἰς μικρὸς κλέπτης.

Ὁ μικρὸς Δημήτριος ὑπῆγεν ἡμέραν τινὰ εἰς ἓνα κῆπον διὰ νὰ κλέψῃ μῆλα. Ἀνέβη λοιπὸν εἰς μηλέαν τινὰ καὶ ἐγέμισε καὶ τοὺς δύο κόλπους του μὲ μῆλα. Ἀλλ', ἐνῶ ἦτο ἀκόμη ἐπάνω εἰς τὴν μηλέαν, ἤκουσε κρότον τινά. Εἶδεν αὐτὸν ἀπὸ μακρὰν ὁ γέρον κηπουρὸς καὶ μετέβαινε νὰ τὸν συλλάβῃ. Τότε ὁ Δημήτριος ἐφοβήθη καὶ ἤρχισε νὰ καταβαίνει ἀπὸ τὴν μηλέαν ταχέως. Ἀλλά, ἐνῶ κατέβαινε, ἐπιάσθη ἀπὸ τὸ δένδρον τὸ φόρεμά του. Τότε, χωρὶς νὰ προσέξῃ διὰ τὸ φόρεμά του, ἐπήδησε κάτω καὶ ἔφυγεν, ἀλλὰ κομμάτιον τοῦ φορέματος ἔμεινε εἰς τὴν μηλέαν. Ὄταν ἔφθασεν εἰς τὴν μηλέαν ὁ κηπουρὸς εἶδε τὸ κομμάτιον τοῦ φορέματος, ἔλαβε τοῦτο καὶ τὸ ἔθηκεν εἰς τὸ θυλάκιόν του.

Μετ' ὀλίγην ὥραν ὁ γέρον συνήντησε τὸν Δημήτριον καὶ εἶδεν, ὅτι τὸ φόρεμά του εἶχεν ὀπήν. Ἔσυρε τότε τὸ τεμάχιον ἐκ τοῦ θυλακίου καὶ πα-

ρετήρησεν, ὅτι τοῦτο ἦτο ὁμοιον μετὰ τὸ φόρεμα τοῦ Δημητρίου. Ἀμέσως τότε συνέλαβε τὸν κλέπτην καὶ εἶπεν· «Εἶσαι κλέπτης· θὰ σέ ἐτιμώρουν κατὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ δὲν θὰ κάμω τοῦτο μετὰ τὴν ἐλπίδα, ὅτι δὲν θὰ κλέψῃς ἄλλοτε. Ἀπαιτῶ ὅμως διὰ τὴν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμες, νὰ ἔλθῃς νὰ ἐκριζώσῃς ὅλα τὰ ἄχρηστα χόρτα, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς τὸν κῆπὸν μου. Ὁ Δημήτριος ἐδέχθη καὶ ἤρχισε τὴν ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἄλλοτε ἔπαιζε, νὰ μεταβαίνη καὶ νὰ ἐκριζώνη τὰ χόρτα. Ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας διήρκεσεν ἡ κοπιαστικὴ αὐτῆ ἐργασία. Καὶ εἰς ἕκαστον χειρόβολον, τὸ ὁποῖον ἐξερίζωνε ἔλεγε καθ' ἑαυτόν· «Ἴδού τί παθαίνει τις, ὅταν πηγαίνη καὶ κλέπτει. Πάλιν ὅμως εἶμαι τυχερός, διότι ποῖος εἰξεύρει τί θὰ ἐπάθαινον, ἂν ὁ γέρων με ὠδήγηει εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Πόσῃ ἐντροπὴν θὰ εἶχον νὰ με ἐφώναζον κλέπτην!»

29. Τί ἔπαθεν εἰς ἀνόητος πύθημος.

Πύθηκός τις ἐκάθητο ἐπάνω εἰς ἓν δένδρον πλησίον ποταμοῦ τινος. Ἀπ' ἐκεῖ παρετήρει μετὰ πολλὴν προσοχὴν ἀλιεῖς τινάς, οἱ ὁποῖοι ἔρριπτον τὰ δίκτυα, διὰ νὰ συλλάβωσι ψάρια. Ἀφοῦ οἱ ἀλιεῖς ἐψάρευσαν, ἔσυραν τὰ δίκτυα εἰς τὴν ξηρὰν

καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν ποταμὸν διὰ νὰ φά-
γωσιν.

Τότε ὁ πίθηκος κατέβη ἀπὸ τὸ δένδρον καὶ ὑπῆ-
γεν εἰς τὰ δίκτυα καὶ προσεπάθει νὰ κάμῃ ὅ,τι
ἔκαμον καὶ οἱ ἀλιεῖς. Ἀλλ', ἐνῶ προσεπάθει νὰ
ρίψῃ τὰ δίκτυα, περιετυλίχθη εἰς αὐτὰ καὶ δὲν
ἠδύνατο νὰ φύγῃ. Μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψαν οἱ ἀλι-
εῖς καὶ εὔρον τὸν πίθηκον μέσα εἰς τὰ δίκτυα καὶ
τὸν συνέλαβον. Τότε ὁ πίθηκος εἶπε· «Καλὰ νὰ
πάθω· διότι, ἀφοῦ δὲν ἔμαθον νὰ ψαρεύω, ἠθέλησα
νὰ κάμω τὸν ἀλιεῖα.

30. Ναός.

Ἡ ἐκκλησία λέγεται καὶ ναός. Ὁ ναός εἶναι
ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ. Ναοὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὰς πόλεις
καὶ εἰς τὰ χωρία. Ὁ ναός διαιρεῖται εἰς ἱερόν ἢ
ἅγιον βῆμα, εἰς κυρίως ναὸν καὶ εἰς γυ-
ναικωνίτην. Εἰς τὸ ἱερόν μένουσιν οἱ ἱερεῖς,
οἱ ὁποῖοι εὐχονται καὶ παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν ὑπὲρ
τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τὸν κυρίως ναὸν μένουσιν οἱ
ἄνδρες καὶ εἰς τὸν γυναικωνίτην αἱ γυναῖκες. Τὸ
ἑσωτερικὸν χώρισμα τοῦ ναοῦ λέγεται εἰκονο-
στάσιον. Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου εἶναι τοποθε-
τημέναι αἱ εἰκόνες πολλῶν ἁγίων. Ἀπὸ κανένα

ὁμως ναὸν δὲν λείπει ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ μας καὶ τῆς Παναγίας μας. Οἱ τοῖχοι πολλῶν ναῶν εἶναι χρωματισμένοι μὲ πολλὰ χρώματα καὶ ἐξωγραφισμένοι μὲ εἰκόνας ἁγίων.

Πλησίον τοῦ ναοῦ ἢ ἐπάνω εἰς αὐτὸν εἶναι τὸ κωδωνοστάσιον. Τὸ κωδωνοστάσιον εἶναι κτίριον ὠραῖον καὶ ὑψηλὸν ἐκ λίθων λευκῶν καὶ πελεκη-

τῶν. Εἰς τὸ κωδωνοστάσιον εἶναι κρεμασμένος ὁ ὁ κώδων, διὰ τοῦ ὁποίου καλοῦνται οἱ χριστιανοὶ εἰς τὸν ναόν.

Εἰς τὸν ναὸν πρέπει νὰ πηγαίνωμεν κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν. Ὄταν πηγαίνωμεν, πρέπει νὰ εἴμεθα καθαροὶ καὶ νὰ ἰστάμεθα μὲ πολλὴν προσοχὴν, διὰ νὰ ἀκούωμεν τὴν θεῖαν λειτουργίαν. Πρέπει νὰ εὐχαριστῶμεν τὸν Θεὸν διὰ τὰ καλὰ,

τὰ ὁποῖα μᾶς ἔδωκε· νὰ παρακαλῶμεν Αὐτὸν νὰ φυλάξῃ ὑγιεῖς τοὺς γονεῖς μας, τοὺς συγγενεῖς μας καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Πρέπει νὰ ζητῶμεν συγχώρησιν διὰ τὰ ἁμαρτήματά μας καὶ νὰ ὑποσχόμεθα, ὅτι δὲν θὰ κάμωμεν ἄλλοτε ἁμαρτίαν. Ὅταν δὲ ἐξερχώμεθα ἀπὸ τὸν ναόν, πρέπει νὰ πράττωμεν ὅλα, ὅσα ἀκούομεν ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ὅταν κάμνωμεν ὅλα ταῦτα, ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ καὶ εὐλογεῖ τὰς ἐργασίας μας.

31. Τὸ ἐκκλησιάκι.

Εἰς τὸ βουνὸ ἕψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιά ἐρημική·
τὸ σήμαντρόν της δὲν κτυπᾷ.
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾷ.

Ἐνα κανδηῆλι θαμπερὸ
καὶ ἓνα πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησιάκι τὸ φτωχό.

Ἄλλ' ὁ διαβάτης σ' ἄν περνᾷ
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ,
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸν φιλεῖ.

Ἐπάνω ἔς τὸ σταυρὸ ἐκεῖ
εἶναι εἰκόνα μυστική·
μ' αἷμα τὴν ἔγραψ' ὁ Θεὸς
καὶ τὴν λατρεύει ὁ λαός.

Ἄγγ. Βλάχος.

32. Πόσον ὠφελεῖ ἡ δμόνοια.

Μίαν φοράν γέρων τις εἶχεν ἑπτὰ υἱούς. Ὁ γέρων, ὅταν ἐνόησεν, ὅτι θὰ ἀποθάνῃ ἐκάλεσεν αὐτοὺς καὶ εἶπε: «Καλοὶ υἱοί, νὰ ὑπάγητε καὶ νὰ φέρετε ἕκαστος ἀπὸ μίαν λεπτήν ράβδον».

Οἱ υἱοὶ ὑπήκουσαν καὶ ἔφεραν ἕκαστος ἀπὸ μίαν ράβδον. Τότε ὁ γέρων εἶπε πρὸς τὸν μεγαλύτερον: «Τέκνον μου, κάμε τὰς ράβδους αὐτὰς ἐν δεματί». Τὸ τέκνον ὑπήκουσε καὶ ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν τοῦ πατρός του.

Ἐπειτα ὁ γέρων εἶπε: «Τώρα δοκιμάσατε ὅλοι κατὰ σειράν, διὰ νὰ ἴδωμεν ποῖος θὰ δυνηθῇ νὰ σπάσῃ τὸ δεματί». Τότε ὅλοι ἐδοκίμασαν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἠδυνήθη νὰ σπάσῃ τὸ δεματί.

Ἐπειτα ὁ γέρων διέταξε πάλιν τὸν μεγαλύτερον νὰ λύσῃ τὸ δεματί καὶ νὰ δώσῃ εἰς ἕνα ἕκαστον τὴν ράβδον του. Ἀφοῦ δὲ ἕκαστος ἔλαβε τὴν ράβδον του, εἶπε πάλιν ὁ γέρων: «Δοκιμάσατε τώρα πάλιν, διὰ νὰ ἴδωμεν ποῖος θὰ σπάσῃ τὴν ράβδον του». Τότε ὅλοι ἐδοκίμασαν καὶ ὅλοι ἔσπασαν τὰς ράβδους των μὲ μεγάλην εὐκολίαν.

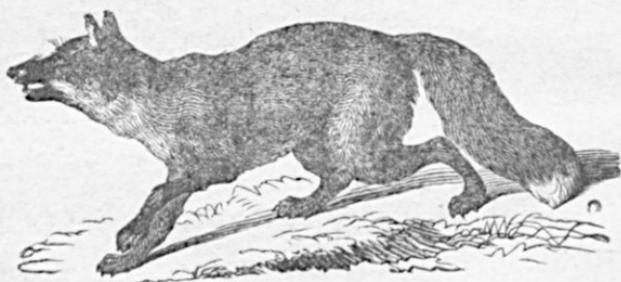
Τότε εἶπεν ὁ πατήρ: «Τέκνα μου, ἐγὼ, καθὼς βλέπετε μετ' ὀλίγον, θὰ ἀποθάνω. Σὰς συμβου-

λεύω λοιπόν νά μείνητε ἠνωμένοι καί νά μὴ φιλονικῆτε. Διότι ἂν εἴσθε ἠγαπημένοι καί ἠνωμένοι, κανεῖς ποτέ δὲν θά δυνηθῆ νά σᾶς βλάψῃ, καθὼς σεῖς δὲν ἠδυνήθητε νά σπάσητε τὰς ράβδους ἠνωμένας. Ἐνῶ, ἂν εἴσθε χωρισμένοι καί φιλονικῆτε, εὐκόλως ὁ καθεὶς θά δύναται νά σᾶς βλάψῃ».

« Ἡ ὁμόνοια σπίτια κτίζει
καὶ ἡ διχόνοια τὰ κρημνίζει. »

33. Τί ἔπαθε μία λαίμαργος ἀλώπηξ.

Ἦτο χειμὼν βαρὺς καὶ πολλή χιὼν ἔπιπτεν. Ἀλώπηξ τις ἦτο πολὺ πεινασμένη, ἀλλὰ δὲν εὗρισκε τροφήν. Ἀπεφάσισε λοιπόν νά ὑπάγῃ εἰς τὸ πλησίον χωρίον, διὰ νά εὕρῃ τροφήν. Ὅταν

ἔφθασεν εἰς τὸ χωρίον εἶχε νυκτώσει καλά. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐκοιμῶντο. Ἡ ἀκρινὴ οἰκία τοῦ χωρίου εἶχεν ἓνα ὄρνιθωνα. Μέσα εἰς τὸν ὄρνιθωνα ἐκοιμῶντο πέντε ὄρνιθες. Ὅταν εἶδε τὸν ὄρνιθωνα

ἡ ἀλώπηξ ἠὺχαριστήθη πολὺ καὶ εἶπεν· « Ἄ ! ἀπόψε θὰ περάσω καλά. Θὰ φάγω πολὺ, ὥστε οὔτε αὔριον νὰ μὴ ἔχω ἀνάγκη τροφῆς ». Καί, ἀφοῦ εἶπε ταῦτα, ἐφρόντισε νὰ εὕρη τὴν ὀπήν τοῦ ὀρνιθῶνος. Ἡ ὀπή ἦτο μικρά, ἀλλ' ἡ ἀλώπηξ μὲ πολλὰς δυσκολίας κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ. Τότε ἤρχισε νὰ τρώγῃ μὲ πολλὴν λαιμαργίαν τὰς ὀρνιθας. Ἀφοῦ δὲ τὰς ἔφαγεν ὅλας, ἠθέλησε νὰ φύγῃ. Ἀλλὰ πῶς νὰ φύγῃ ; Οὔτε νὰ περιπατήσῃ καλῶς ἠδύνατο, οὔτε ἡ κοιλία της ἐχώρει εἰς τὴν ὀπήν. Διὰ τοῦτο ἔμεινεν εἰς τὸν ὀρνιθῶνα κλεισμένη.

Ὅταν ἐξημέρωσεν, ἡ αἰκοδέσποινα ἐξῆλθε διὰ νὰ δώσῃ τροφήν εἰς τὰς ὀρνιθας. Ἀλλὰ, ἂν καὶ ἔκραξεν αὐτὰς πολλάκις, καμμία δὲν παρουσιάσθη ! Τότε ὑπῆγεν εἰς τὸν ὀρνιθῶνα, διὰ νὰ παρατηρήσῃ τί συμβαίνει, καὶ εἶδε τὴν ἀλώπεκα ἐξηπλωμένην. Ἀμέσως τότε ἐφώναξε τὸν σύζυγόν της, ὁ ὁποῖος ἔλαβε τὸ ὄπλον καὶ ὑπῆγε καὶ ἐφόνευσε τὴν ἀλώπεκα.

34. Τὰ δάση.

Τὰ δάση εἶναι τόποι μεγάλοι καὶ γεμάτοι ἀπὸ δένδρα. Τὰ δένδρα εἰς τὰ δάση εἶναι πυκνά, χονδρά καὶ ὑψηλά μὲ μεγάλους κλῶνας καὶ πολλὰ φύλλα. Μεταξὺ τῶν μεγάλων καὶ χονδρῶν δένδρων

εύρίσκονται θάμνοι, φρύγανα και διάφορα ὠραῖα ἄνθη. Ταῦτα στολίζουν τὰ δάση και κάμνουσιν αὐτὰ τόπους εὐχαρίστους.

Ὁ καλύτερος ὁμως στολισμὸς τῶν δασῶν εἶναι τὰ πτηνά. Εἰς τὰ δάση εὐρίσκονται διαφόρων εἰδῶν πτηνά, τὰ ὁποῖα πετῶσιν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον και ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον και κελαδοῦσι γλυκά. Ἐπὶ ἐνὸς δένδρου ψάλλει ὁ μαῦρος κόσσυφος, ἐπὶ ἄλλου κελαδεῖ ὁ μικρὸς πυργίτης, ἐπὶ ἄλλου ἡ κίσσα και ἐπὶ ἄλλων δένδρων ἄλλα πτηνά. Ἀλλὰ γλυκύτερον ἀπὸ ὅλα τὰ πτηνά κελαδεῖ ἡ ἀηδὼν. Εἰς τὰ δάση βλέπομεν τὰ πτηνά νὰ κτίζωσι τὰς φωλεὰς των. Ἀλλα κτίζουνσιν αὐτὰς ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων, ἄλλα εἰς τοὺς θάμνους και ἄλλα ἐπὶ τῆς γῆς.

Εἰς τὰ δάση ζῶσι και διάφορα ἄγρια ζῶα. Ἐκεῖ εὐρίσκονται οἱ λύκοι, αἱ ἀλώπεκες, οἱ λαγωοί, οἱ ἄγριοι χοῖροι, αἱ ἄγρια αἴγες, αἱ ἔλαφοι, ὄφεις διαφόρων εἰδῶν και πολλὰ ἄλλα.

Τὰ δάση εἶναι πολὺ ὠφέλιμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Καθαρίζουσι τὸν ἀέρα, τὸν ὁποῖον ἀναπνέομεν και τοιουτοτρόπως συντελοῦσιν εἰς τὴν ὑγείαν μας. Ἐλκύουσι τὰ νέφη και προκαλοῦσι τὴν βροχὴν, ἡ ὁποία συντελεῖ εἰς τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς. Ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ δάσους κόπτομεν τὰ ξύλα,

τὰ ὁποῖα μᾶς χρησιμεύουσι πρὸς θέρμανσιν κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἀπὸ τὰ ξύλα κάμνομεν τὰ κάρβουνα. Ἀπὸ τοὺς κορμούς τῶν χονδρῶν δένδρων κατασκευάζομεν τὰς δοκοὺς καὶ τὰς σανίδας, μετὰ τὰς ὁποίας κατασκευάζομεν τὰς οἰκίας, οἰκιακὰ ἔπιπλα, πλοῖα καὶ ἄλλα διάφορα πράγματα. Δι' ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν τὰ δένδρα καὶ νὰ τὰ περιποιώμεθα πολὺ. Πρέπει, κατ' ἔτος νὰ φυτεύωμεν εἰς τοὺς ἀγρούς μας καὶ εἰς τοὺς κήπους δένδρα. Δέν πρέπει δὲ ποτέ νὰ βλάπτωμεν, νὰ καίωμεν καὶ νὰ καταστρέφωμεν τὰ δένδρα. Τοῦτο μόνον οἱ κακοὶ ἄνθρωποι κάμνουσιν. Ὅσοι βλάπτουσιν ἢ καταστρέφουσι τὰ δένδρα τιμωροῦνται.

35. Τὸ δάσος

Μέσα ἔς τὸ δάσος περπατῶ
κι' ἀκούω τὰ πουλάκια.
Κάθε κλωνὶ καὶ μιὰ φωνὴ
καὶ κάθε δένδρο μουσική,
χαρᾶς καὶ τραγουδάκια

Μὰ κ'εἰ ποῦ ἄλλα τραγουδοῦν
κι' ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσο,
ἓνα πουλὶ μικρὸ λαλεῖ
σᾶν νὰ τὰ λέη : σιωπᾶτε σεῖς
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω.

Σιωπᾶσαν ὄλα· τὸ μικρὸ
πουλὶ τ' ἀποστομώνει.

Εἶχαν λαλιά, τᾶλλα πουλιὰ
μὰ ἓνα ἦταν μαναχὰ
ἀπ' ὄλα τους τ' ἀηδόνη.

Ἄγγ. Βλάχος.

36. Ὁ μόνος ποιητής.

Ποῖος κάμνει τὰ φυτὰ
καὶ διατηρεῖ αὐτά,
κ' ἐκ τοῦ ὕψους τὴν αὐγὴν
χύνει δρόσον εἰς τὴν γῆν ;

Ποῖος σπείρει 'ς τὰ βουνὰ
τ' ἄνθη τὰ ἔαρινά,
καὶ τὸν κῆπον τὸν ξηρὸν
κάμνει πάλιν ἀνθηρόν ;

Μάθε, τέκνον, μάθε τίς
εἶναι πάντων ποιητής :
εἶν' Ἐκεῖνος ποῦ ἐκεῖ
εἰς τὰ ὕψη κατοικεῖ.

Α. Κατακουζηνός.

37. Πῶς ἀντημείφθη ὁ καλὸς Κώστας.

Πρωῖαν τινὰ τοῦ Μαΐου ὁ Γεροστάθης ἐπρόκειτο
νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς μικροὺς μαθητὰς του εἰς τὴν
ἐξοχὴν. Ὅλοι κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν ἦσαν πα-
ρόντες, ἐκτὸς τοῦ Πέτρου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐφαίνετο
πουθενά !

«Παράδοξον πρᾶγμα ! εἶπεν ὁ Γεροστάθης. Διατί ὁ Πέτρος ἤργησε πολὺ. Αὐτὸς σηκώνεται πολὺ πρῶτὸν καὶ εἶναι ὁ ὑγιέστερος ἀπὸ ὅλους σας. Φαίνεται σήμερον θὰ ἐκοιμήθη παρά πολὺ. Ἐν τούτοις ἄς κινήσωμεν καὶ ἄς περάσωμεν ἀπὸ τὴν οἰκίαν του, διὰ νὰ τὸν ἐξυπνήσωμεν καὶ ὑπενθυμίσωμεν, ὅτι «ὁ πολὺς ὕπνος βλάπτει τὸν νοῦν καὶ τὸ σῶμα».

Ἐξεκίνησαν λοιπὸν καὶ ἐπήγαινον πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Πέτρου. Ἄλλ' ὅταν διέβαινον ἔμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας, παρετήρησαν, ὅτι ἡ θύρα τῆς ἦτο ἡμίκλειατος· συγχρόνως δὲ ἤκουσαν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου. Τότε ἐπλησίασαν εἰς τὴν θύραν καὶ διέκριναν τὸν Πέτρον, ὁ ὁποῖος ἐδίδασκε μικρὸν τινα νὰ συλλαβίζῃ. Ὁ Γεροστάθης, ἀφοῦ ἐχαμογέλασεν, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν. Ὁ Πέτρος τότε ἐταράχθη, ἐσηκώθη ἀμέσως, ἔκλεισε τὸ βιβλίον καὶ εἶπε· «Σεβαστέ μοι διδάσκαλε, νὰ μὲ συγχωρήσης, παρακαλῶ, ἐπειδὴ ἤργησα νὰ ἔλθω. Δέν ἐνόησα, ὅτι παρῆλθεν ἡ ὥρα».

«Καὶ ἡμεῖς, εἶπεν ὁ Γεροστάθης, ἐνομίζομεν ὅτι κοιμᾶσαι ἀκόμη».

«Ὁχι, ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος, εἶμαι ἐξυπνος ἀπὸ δύο ὥρων».

«Καὶ ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ παιδίον ; » ἠρώτησεν

ὁ Γεροστάθης. — « Δὲν ἐνθυμεῖσθε τὸν Κώσταν ; » ἀπήντησεν ὁ Πέτρος. « Ὁ Κώστας ἔσωσε τὸν μικρὸν Θεόδωρον τοῦ κυρίου του, ὅταν ἐκεῖνος ἔπεσεν εἰς τὸν χάνδακα καὶ ἐχώθη εἰς τὴν λάσπην ».

Καὶ πράγματι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γνωρίσῃ τώρα ὁ Γεροστάθης τὸν Κώσταν. Διότι τότε τὸν εἶχεν ἰδεῖ ἀκολουθοῦντα τὸ ἀρχοντόπουλον, κλαίοντα, ἀνυπόδητον, μὲ λασπωμένον πρόσωπον καὶ μὲ ἐσχισμένα ἐνδύματα. Ἐνῶ τώρα ὁ μαθητὴς τοῦ Πέτρου ἦτο καθαρῶτατος καὶ μὲ ὑποδήματα καὶ μὲ ἐνδύματα καλά.

Τότε ὁ Γεροστάθης ἐπήνησε τὸν Πέτρον διὰ τὸ καλόν, τὸ ὁποῖον ἔκαμνε καὶ ἔλαβεν αὐτὸν καὶ ἐπήγαινον πρὸς τὴν ἐξοχὴν. Εἰς τὸν δρόμον δὲ ἤρώτα αὐτὸν περὶ τοῦ Κώστα καὶ ἔλεγεν εἰς αὐτὸν διὰ τὸ καλόν, τὸ ὁποῖον ἔκαμνεν.

(Κατὰ τὸν Γεροστάθην Α. Μελά)

38. Ἡ χελιδών.

Ἡ χελιδών εἶναι πτηνὸν μικρὸν. Ἐρχεται εἰς τὴν πατρίδα μας τὴν ἀνοιξιν καὶ ἀναχωρεῖ τὸ φθινόπωρον. Τὰ πτερά της ἔχουσι χρῶμα μαῦρον, εἰς δὲ τὴν κοιλίαν λευκὸν καὶ ὀλίγον κοκκινωπόν. Μερικαὶ χελιδόνες εἶναι κοκκινωπαὶ καὶ εἰς τὸν

λαιμόν. Τὸ ράμφος τῆς εἶναι μικρόν, ἢ κεφαλὴ τῆς μικρᾶ, αἱ δὲ πτέρυγές τῆς μικραί. Ἡ οὐρά τῆς εἶναι μεγάλη καὶ χωρίζεται εἰς δύο ὡς φαλίδιον. Οἱ πόδες τῆς εἶναι μικροὶ καὶ ἔχουσι τρεῖς δακτύλους ἔμπροσθεν καὶ ἓνα ὀπισθεν μὲ ὄνυχας μικροῦς. Ἡ χελιδὼν πετᾷ πολὺ ὑψηλὰ ἢ πολὺ χαμηλὰ καὶ φαίνεται ὡς νὰ ἐγγίζη τὴν γῆν ἢ τὸ ὕδωρ, ὅταν περνᾷ ἄνωθεν ποταμοῦ ἢ ρυακίου.

Αἱ χελιδόνες κτίζουσι τὰς φωλεὰς τῶν ὑποκάτω εἰς τὰς στέγας, τοὺς ἐξώστας ἢ ἐντὸς τῶν οἰκῶν. Τὰς φωλεὰς τῶν κτίζουσι μὲ πηλόν, ἄχυρα καὶ τρίχας. Ἐντὸς τῆς φωλεᾶς ἡ χελιδὼν γεννᾷ ἕως πέντε αὐγά, τὰ ὁποῖα κλωσσᾷ. Ὅταν ἡ θήλεια κλωσσᾷ, τὸ ἀρσενικὸν φέρει εἰς αὐτὴν τὴν τροφήν. Τὴν δὲ νύκτα κοιμᾶται εἰς τὸ ἄκρον τῆς φωλεᾶς καὶ τὸ πρωί, πρωὶ ἀρχίζει τὸ κελάδημα, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτὴν. Ὅσάκις ἡ θήλεια ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν φωλεάν, τὸ ἀρσενικὸν κάθηται ἕως ὅτου ἐπιστρέψῃ αὐτῇ.

Αἱ χελιδόνες τρέφουσι τὰ μικρὰ τῶν μὲ μεγάλην ἀγάπην. Συνηθίζουσιν αὐτὰ νὰ πετῶσιν ὀλίγον καὶ νὰ ψάλλωσιν. Αἱ χελιδόνες εἶναι πολὺ ὠφέλιμα πτηνά. Τρώγουσι τοὺς κώνωπας, τὰς μυίας, τοὺς σκόληκας καὶ ἄλλα ἕντομα, τὰ ὁποῖα βλάπτουσι

τά δένδρα καὶ ἐνοχλοῦσι τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τοῦτο
πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν αὐτὰς καὶ οὐδέποτε νὰ τὰς
φονεύωμεν ἢ νὰ καταστρέφωμεν τὰς φωλεάς των,
καθὼς κάμνουσι μερικά κακὰ παιδία.

39. Αἶνοιγμα.

Ἔχω ἓνα πραγματάκι
ἀπὸ ἄνω σὰν τηγάνι
ἀπὸ κάτω σὰν βαμβάκι
κι' ἀπὸ ἴσῳ σὰν ψαλίδι ;

Τί εἶναι ;

40. Τὸ Χελιδόνι.

Ἐλειψε τὸ χιόνι
κι' ἦλθες χελιδόνι
ἔξυπνο πουλί.
Ἡ μικρά μου στέγη
«καλῶς ἦλθες» λέγει
καὶ σὲ προσκαλεῖ.

Ἔλα, μὴ φοβεῖσαι,
τὴν φωληάν σου κτίσε,
ἔλα, ἐπειδὴ
ἄσυλον θὰ εὔρης
εἶμαι νὰ τὸ ἔξούρης
εὐτακτο παιδί.

*Λ2. Κατακουζηνός.

41. Πῶς ἐτιμωρήθη ὁ κακὸς ἀετός.

Μίαν φοράν εἰς ἀετός καὶ μία ἀλώπηξ ἔκαμον συμφωνίαν νὰ βοηθῆ ὁ εἰς τὸν ἄλλον κατὰ τὰς περιστάσεις. Διὰ τοῦτο δὲ ἔγιναν καὶ γείτονες. Καὶ ὁ μὲν ἀετός ἔκτισε τὴν φωλεάν του ἐπάνω εἰς ἓν ὑψηλὸν δένδρον, ἡ δὲ ἀλώπηξ ἐκεῖ πλησίον τοῦ δένδρου, εἰς τὴν ὀπὴν ἑνὸς βράχου.

Μίαν ἡμέραν ὁ ἀετός δὲν ἠδυνήθη νὰ εὔρη τροφήν διὰ τὰ μικρά του. Διὰ τοῦτο ἐπέταξεν, ἤρπασε τὰ μικρά τῆς ἀλώπεκος καὶ ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὴν φωλεάν του. Ἐπειτα ἐκάθησε μὲ τὰ μικρά του καὶ ἔτρωγε τὰ τέκνα τῆς ἀλώπεκος. Ἡ ἀλώπηξ τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν ἦτο ἐκεῖ. Ὅταν ὁμοῦς ἐπέστρεψε καὶ εἶδε τί ἔπαθεν, ἤρχισε νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ καταραῖται τὸν ἀετόν. Ἐπειτα δὲ ἀφῆκε τὴν φωλεάν της καὶ ἔφυγε.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ ἀετός ἐκάθητο εἰς τὸν ὑψηλότετον κλάδον πλησίον τῆς φωλεᾶς του. Ἀπ' ἐκεῖ εἶδε ποιμένα τινά, ὁ ὅποιος ἔβαλε κρέας εἰς τὸ πῦρ, διὰ νὰ ψηθῆ, καὶ ὑπῆγε διὰ νὰ πάρῃ ὕδωρ διὰ τὸ γεῦμά του. Τότε ὁ ἀετός ἐπέταξεν, ἤρπασε τὸ κρέας καὶ ἔφερεν αὐτὸ εἰς τὴν φωλεάν του. Ἀλλὰ εἰς τὸ κρέας ἦσαν κολλημένα καὶ κάρβουνα.

Διὰ τοῦτο μόλις ἀφῆκε τὸ κρέας εἰς τὴν φωλεάν, ἤναψεν αὐτὴ καὶ ἐκαίετο. Τότε αὐτὸς μὲν ἐπέταξε καὶ ἐσώθη, τὰ μικρά του ὅμως ἐκάησαν. «Μὴ κάμης κακὸ, γιὰ νὰ μὴ σ' εὖρη κακὸ».

42. Πεδιάς. Λόφοι. Βουνά. Ὅρη.

Τόπος ἐκτεταμένος καὶ ὁμαλὸς καὶ καλλιεργούμενος λέγεται πεδιάς. Εἰς τὴν πεδιάδα σπείρομεν τὸν σίτον, τὸν ἀραβόσιτον, τὸν βάμβακα, τὰ ὄσπρια καὶ ἄλλα. Φυτεύομεν τὰς ἀμπέλους, τὰς ἐλαίας καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα. Εἰς τὰς πεδιάδας ὑπάρχουσι λιβάδια, εἰς τὰ ὅποια βόσκουσι τὰ πρόβατα, οἱ βόες, οἱ ἵπποι καὶ ἄλλα ζῶα. Διὰ τῶν πεδιάδων διέρχονται οἱ ποταμοί, μὲ τὸ ὕδωρ τῶν ὁποίων ποτίζομεν αὐτάς.

Ὅλη ἡ γῆ δὲν εἶναι ὁμαλὴ, ἀλλ' ἔχει καὶ ὑψώματα. Ἐν μικρὸν ὑψωμα τῆς γῆς λέγεται λόφος. Μεγαλύτερον ὑψωμα τοῦ λόφου λέγεται βουνόν. Καὶ μεγαλύτερον ὑψωμα τοῦ βουνοῦ λέγεται ὄρος. Τὰ ὑψηλότερα μέρη τοῦ λόφου, τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ ὄρους λέγονται κορυφαί, τὰ δὲ χαμηλότατα λέγονται πρόποδες.

Εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ βουνά ὑπάρχουσι τὰ δάση καὶ ζῶσι ζῶα ἄγρια καὶ ἡμερα. Αἱ κορυφαὶ τῶν

βουνῶν καὶ τῶν ὀρέων κατὰ τὸν χειμῶνα σκεπά-
ζονται ἀπὸ χιόνας. Αἱ χιόνες εἰς πολλὰ ὄρη διατη-
ροῦνται καὶ κατὰ τὸ θέρος. Ἐκ τῶν βουνῶν καὶ
τῶν ὀρέων οἱ ἄνθρωποι ἐξάγουσι τοὺς λίθους μὲ τοὺς
ὁποίους κτίζουσι τὰς οἰκίας, γεφύρας καὶ ἄλλα. Εἶναι
πολὺ εὐχάριστον καὶ πολὺ ὑγιεινὸν νὰ μένη τις
ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη κατὰ τὸ θέρος.

43. Ἡ ἐργατικὴ οἰκογένεια.

Ἡ μικρὰ Μαρία ἦτο μαθήτρια. Μίαν ἡμέραν τοῦ
Μαΐου ὠδηγήθη μὲ τὰς ἄλλας μαθητρίδας ὑπὸ τῆς
διδασκαλίσης τῆς εἰς περίπατον ἐξω τοῦ χωρίου.
Ἐκεῖ ὅλα τὰ κοράσια ἔτρεχον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μὲ
χαρὰν καὶ ἐμάζευον ἄνθη. Ἐκεῖ ὅπου ἔτρεχε καὶ
ἡ Μαρία εἶδεν εἰς ἓνα ἀγρὸν τὸν πατέρα τῆς καὶ
τοὺς δύο ἀδελφούς τῆς. Οὗτοι ἀπὸ τῆς πρωΐας μὲ τὰ
ὄρέπανα εἰς τὰς χεῖρας ἔκοπτον τριφύλλιον.

Μετ' ὀλίγην ὥραν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν
τῆς. Ἐκεῖ εὔρε τὴν μητέρα τῆς νὰ ζυμώνῃ ἄρτον.
Ἡ μήτηρ τῆς εἶχε γυμνάς τὰς χεῖρας μέχρι τῶν
ἀγκώνων καὶ ἐζύμωνε τὴν ζύμην. Εἰς τὸ ἄλλο δω-
μάτιον εἶδε τὴν μεγαλύτεραν ἀδελφήν τῆς ἐργαζο-
μένην. Αὕτη ἐκάθητο εἰς τὸν ἐργαλειὸν καὶ ὕφαι-
νεν ἐβιάζετο νὰ τελειώσῃ ἓν μέγα τεμάχιον λευ-
κοῦ πανίου. Διὰ τοῦτο δὲν ἤκούε τις ἄλλό τι ἐκεῖ
μέσα παρὰ τὸ «τίκ, τὰκ» τοῦ ἐργαλειοῦ, τὸν ὅποιον
ἐκίνει ἡ Εἰρήνη μὲ τὰς εὐκινήτους χεῖράς τῆς.

Ἡ Μαρία ἀπὸ τότε ἔγινε σκεπτική. Ἐσκέπτετο καὶ ἔλεγε μόνῃ της: «Πόσον ἐργάζονται ὅλοι οἱ ἄλλοι τῆς οἰκίας μου. Τόσον πολὺ πρέπει καὶ ἐγὼ νὰ ἐργάζωμαι εἰς τὸ σχολεῖον. Καὶ ὅταν μεγαλώσω, πάλιν πρέπει νὰ ἐργάζωμαι, διὰ νὰ γίνω ὠφέλιμος εἰς ὅλους».

44. Δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν τίποτε ὠργισμένοι.

Γεωργός τις μετὰ τῆς συζύγου του μετέβησαν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἀφῆκαν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν τὸ μικρὸν τέκνον των εἰς τὸ λίκνον καὶ πλησίον αὐτοῦ τὸν πιστὸν σκύλλον, διὰ νὰ τὸ φυλάττη. Ὅτε ἔλειπον ἐκ τῆς οἰκίας, ὄφρις τις μέγας ὑπῆγεν εἰς τὸ βρέφος καὶ περιέτφιγγεν αὐτό, διὰ νὰ τὸ πνίξη. Ὁ σκύλλος ὅμως, μόλις εἶδε τοῦτο, ὤρμησε κατὰ τοῦ ὄφρεως καὶ μὲ τοὺς δυνατοὺς ὀδόντας του ἐφόνευσε αὐτόν.

Τὴν μεσημβρίαν ἐπέστρεφεν ὁ γεωργός μὲ τὴν σύζυγόν του. Ὁ σκύλλος καθὼς ἐνόησεν, ὅτι ἤρχοντο, ἔτρεξε διὰ νὰ προὔπαντήσῃ αὐτούς. Ἔσειε δὲ τὴν οὐράν του ἀπὸ χαρὰν καὶ προσεπάθει νὰ φανερώσῃ εἰς αὐτούς τὸ μέγα κατόρθωμά του. Ὁ γεωργός ὅμως, καθὼς εἶδε τὸ στόμα τοῦ σκύλλου αἱματωμένον ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ ὄφρεως, ἐνόμισεν ὅτι ὁ σκύλλος ἔφαγε τὸ παιδίον του. Ἀμέσως τότε ἐξηγγριώθη καὶ σύρας τὸ πιστόλιόν του ἐφόνευσε τὸν δυστυχῆ σκύλλον. Ἐπειτα ἔτρεξε εἰς τὴν οἰκίαν

διὰ νὰ ἴδῃ τί γίνεται τὸ τέκνον του. Ἄλλὰ μόλις εἰσῆλθε τί νὰ ἴδῃ! Τὸ παιδίον ἀναπαυόμενον εἰς τὸν λίκνον του καὶ πλησίον τοῦ ἑνα μέγαν ὄφιν αἰματωμένον καὶ νεκρόν! «ὦ! δυστυχία μου, τί ἔκαμα» ἐφώναξε καὶ ἀμέσως ἔσυρε τὸ μαχαίριόν του, διὰ νὰ τὸ ἐμπήξῃ εἰς τὸ στήθος του. Ἄλλ' εὐτυχῶς ἡ σύζυγός του καὶ μερικοὶ γείτονες, οἱ ὁποῖοι, ἀκούσαντες τὸν κρότον τοῦ πιστολίου εἶχον ὑπάγει ἐκεῖ, ἐκράτησαν αὐτὸν καὶ τὸν ἔσωσαν.

45. Τὰ νέφη.

Ὁ οὐρανὸς ἄλλοτε εἶναι καθαρὸς καὶ ἄλλοτε σκεπασμένος ἀπὸ νέφη. Τὰ νέφη ἔχουσι χρῶμα ἄλλοτε λευκὸν καὶ ἄλλοτε μαῦρον. Τὰ νέφη ἄλλοτε εἶναι πυκνωμένα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἄλλοτε εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὄρέων καὶ τῶν βουνῶν καὶ ἄλλοτε εἰς τοὺς πρόποδας αὐτῶν. Τὰ νέφη ἔχουσι διάφορα σχήματα: ἄλλοτε ὁμοιάζουσι πρὸς ἀνθρώπους, ἄλλοτε πρὸς ζῶα, ἄλλοτε πρὸς δένδρα καὶ ἄλλοτε πρὸς βοινά. Τὰ νέφη κινουῦνται πρὸς τὸ μέρος, πρὸς τὸ ὁποῖον φυσᾷ ὁ ἄνεμος. Ὄταν ὁ οὐρανὸς σκεπάζηται ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπὸ τὰ νέφη, δὲν εὐχαριστοῦνται οὔτε οἱ ἄνθρωποι, οὔτε τὰ ζῶα. Ἀπὸ τὰ νέφη γίνεται ἡ βροχή, ἡ ὁποία συντελεῖ πολὺ εἰς τὴν καλὴν βλάστησιν τῆς γῆς.

46. Πηγαὶ καὶ ποταμοί.

Τὸ μέρος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀναβλύζει τὸ ὕδωρ λέ-

γεται πηγή. Αί πηγαί εύρίσκονται είτε εις τούς πρόποδας τών βουνών και τών όρέων, είτε εις τó μέσον, είτε και εις άλλο ύψηλότερον μέρος αυτών. Αί πηγαί έχουσι ύδωρ καθαρώτατον και ψυχρότατον. Αί πηγαί τόν χειμώνα έχουσι περισσότερον ύδωρ παρά τó θέρος. Πηγαί εύρίσκονται εις τās πεδιάδας.

Από τās πηγάς σχηματίζονται τά ρυάκια. Από τά ρυάκια σχηματίζονται οί ποταμοί. Οί ποταμοί είναι μεγάλοι ή μικροί. Οί ποταμοί αρχίζουσιν από τά όρη, τά βουνά ή τās πεδιάδας και χύνονται εις τήν χαμηλήν θάλασσαν. Πολλοί ποταμοί χύνονται εις λίμνας ή εις άλλους ποταμούς. Τó μέρος, εις τó όποιον τελειώνει ό ποταμός και χύνεται εις τήν θάλασσαν, λεγεται έκβολή. Τά χείλη του ποταμού λέγονται όχθαι. Καί δεξιά μέν όχθη λεγεται εκείνη, ή όποία είναι προς τήν δεξιάν χειρά μας, όταν βλέπωμεν προς τās έκβολάς· άριστερά δέ εκείνη ή όχθη, ή όποία είναι προς τήν άριστεράν χειρά μας.

Οί ποταμοί είναι πολύ χρήσιμοι εις τούς ανθρώπους. Πίνομεν τó ύδωρ αυτών, λουόμεθα, πλύνομεν τά ένδύματά μας, τρώγομεν τούς ίχθυς των και ποτίζομεν τά ζώά μας. Μέ τó ύδωρ τών ποταμών ποτίζομεν τά σίτηρά μας, τās έλαιάς, τās άμπέλους και όλα τά κτήματά μας. Τó ύδωρ τών ποταμών κινεί τούς μύλους και τά έλαιοτριβεία. Εις πολλούς ποταμούς ταξιδεύουσι και πλοία. Οί ποταμοί, όταν πλημ-

μυρῶσι, κάμνουσι μεγάλας καταστροφάς. Καταστρέφουσι τὰς οἰκίας μας, τὰ σπαρτὰ μας καὶ συμπαρασύρουσι ζῶα καὶ ἀνθρώπους.

47. *Αἶνιγμα.*

Ἔχω ἓνα πραγματάκι
ποῦ πάει, πάει, πάει
καὶ πίσω δὲν κυττάει.

Τί εἶναι :

48. *Τὸ ῥυάκι.*

Τρέχα φίλεργον ῥυάκι,
τρέχα, πήγαινε ταχύ·
τὸ μικρὸ τριανταφυλλάκι
σὲ ζητεῖ ᾗς τὴν ἔξοχή.
Τρέχα, τρέχα, ῥυάκι.

Τρέχα, φίλεργον ῥυάκι,
τοῖου, τοῖου κελαδεῖ
μέσ' ᾗς τὸ φράκτη τὸ πουλάκι
τ' ἀηδονάκι ᾗς τὸ κλαδί.
Τρέχα, τρέχα, ῥυάκι.

Τρέχα, τρέχα. Διψασμένα
μπέ, μπέ, μπέ βραχνά, βραχνά
τὰ ἀρνάκια τὰ καυμένα
καταβαίνουν τὰ βουνά.
Τρέχα, τρέχα, ῥυάκι.

*ΑΔ.. Κατακουζινός.

49. *Τί ἔκαμεν εἰς ποντικὸς εἰς ἓνα λέοντα.*

Μίαν φοράν εἰς λέων ἦτο ἐξηπλωμένος κατὰ γῆς
καὶ ἐκοιμάτο. Ἐκεῖ πλησίον εὐρίσκετο καὶ εἰς πον-
τικός, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχεν ἰδεῖ ἄλλοτε λέοντα.

Ἐπληρίασε λοιπὸν οὗτος διὰ νὰ ἴδῃ τί ἦτο. Ἀφοῦ παρετήρησε καλῶς, εἶδεν ὅτι ἦτο ἐν μέγα πρᾶγμα ἀκίνητον. Διὰ τοῦτο ἀνέβη ἐπάνω του καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ ἄνω, κάτω, εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ λέοντος.

Ἐπειτα ἠθέλησε νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς τὴν μύτην τοῦ λέοντος καὶ εἰσῆλθεν. Ἀλλὰ τότε ὁ λέων ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐνόχλησιν ἐξύπνησε, συνέλαβε τὸν ποντικὸν καὶ εἶπε· «Τί θέλεις

νὰ σέ κάμω τώρα, ποντικέ; Διατὶ μοῦ ἐτάραξες τὸν ὕπνον μου;» Ὁ δυστυχῆς ποντικὸς ἤρχισε νὰ τρέμῃ ἀπὸ τὸν φόβον του, διότι ἐνόησεν, ὅτι θὰ ἐγίνετο χίλια κομμάτια. Ἦρχισε λοιπὸν νὰ κλαίῃ καὶ νὰ παρακαλῇ τὸν λέοντα νὰ τὸν συγχωρήσῃ.

ὑπεσχέθη δέ, ὅτι ἂν τὸν ἀφήσῃ ἐλεύθερον, θὰ τὸν ὠφελήσῃ πολὺ. Ὁ λέων ἐγέλασε διὰ τὰς μεγάλας ὑποσχέσεις τοῦ ποντικοῦ καὶ τὸν

ἀφήκεν ἐλεύθερον.

Μετὰ τινὰ χρόνον κυνηγοὶ τινες συνέλαβον τὸν λέοντα καὶ τὸν ἔδεσαν εἰς ἓν δένδρον μὲ χονδρὸν σχοινίον. Ἐπειτα οἱ κυνηγοὶ ἐξηκολούθησαν τὸ κυνήγιόν των. Ὁ δυστυχῆς λέων ἀνεστέναζε πολὺ ἀπὸ τὴν λύπην του· ἐφώναζε δυνατὰ. Τότε ὁ ποντικὸς ἤκουσε τὰς φωνὰς τοῦ λέοντος καὶ ἔτρεξε

πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἐκεῖ εἶδε τὸν εὐεργέτην του λέοντα δεμένον καὶ ἀναστενάζοντα. Ἀμέσως τότε δὲν χάνει καιρὸν· ἤρχισε νὰ τρώγῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ σχοινίον. Μετ' ὀλίγον ὁ λέων ἦτο ἐλεύθερος. Τότε ἐφίλησε τὸν ποντικὸν καὶ εἶπε· «Ποντικέ μου, νὰ μὲ συγχωρήσης, ἐπειδὴ ἐγέλασα τότε ἐνόμιζον ὅτι σύ, ὁ τόσον μικρὸς, δὲν θὰ ἠδύνασό ποτε νὰ κάμῃς καλὸν εἰς ἐμέ, τὸ τόσον μέγα ζῶον. Ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ σέ θεωρῶ ὡς τὸν καλύτερον φίλον μου».

Τότε ὁ ποντικὸς ἀπήντησε· «Βλέπεις λοιπόν, ὅτι καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ ἀδύνατοι δύνανται νὰ ὠφελήσωσι τοὺς μεγάλους καὶ δυνατοὺς ; Βλέπεις καὶ μόνος σου, ὅτι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ποτέ δὲν ζημιούται ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος κάμνει τὸ καλόν».

«Κάμε τὸ καλὸ καὶ ρίζτο ἴς τὸ ἴγιαλό».

50. Ἡ νῆσσα.

Ἡ νῆσσα εἶναι πτηνὸν ἡμερον καὶ οἰκιακόν. Ὑπάρχει ὁμῶς καὶ νῆσσα ἀγρία. Ἡ ἡμερος νῆσσα ἔχει σῶμα μεγαλύτερον τῆς ἀγρίας. Τὰ πτερὰ τῆς νήσσης ἔχουσι χρῶμα διάφορον καὶ ὠραῖον καὶ μάλιστα κατὰ τὴν κεφαλὴν. Τῆς ἀγρίας ἔχουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, χρῶμα στακτερόν. Τὰ πτερὰ τῆς ἡ νῆσσα ἀλείφει μὲ λιπώδη τινὰ ὕλην καὶ διὰ τοῦτο δὲν βρέχονται ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Ἡ κεφαλὴ τῆς εἶναι μετρία καὶ ἔχει ῥάμφος πλατὺ καὶ μακρόν. Αἱ πτέ

ρυγές της είναι μικραὶ καὶ ἡ οὐρά της μικρά. Διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ πετᾷ. Οἱ πόδες της ἔχουσι χρῶμα κοκκινωπὸν, εἶναι μικροὶ καὶ ἔχουσι τρεῖς δακτύλους ἔμπροσθεν καὶ ἓνα ὀπίσθεν μὲ μικροὺς

ὄνυχας. Οἱ τρεῖς ἔμπροσθιοὶ δάκτυλοι ἐνώνονται μεταξύ των μὲ λεπτὸν δέρμα. Διὰ τοῦτο ἡ νῆσσα κολυμβᾷ ἄριστα,

χωρὶς ὅμως νὰ δύναται νὰ περιπατῆ καὶ ταχέως. Ἡ ἀρσενικὴ νῆσσα, ὁ πάπος, εἶναι ὠραιότερα καὶ μεγαλύτερα τῆς θηλείας. Ὁ πάπος ἔχει ἀνασηκωμένα τὰ τέσσαρα πτερὰ τῆς οὐρᾶς του, ὡς ἄγκιστρον.

Ἡ νῆσσα ἀγαπᾷ νὰ ζῆ μέσα εἰς τὰ ὕδατα, παρά εἰς τὴν ξηρὰν. Ἡ νῆσσα τρώγει σκώληκας, ἔντομα, ἰχθύς καὶ κόκκους διαφόρους. Ἡ νῆσσα γεννᾷ αὐγά μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ αὐγά τῆς ὄρνιθος.

Ἡ νῆσσα εἶναι ὠφέλιμος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Παρέχει τὰ αὐγά της, τὸ νόστιμον κρέας της καὶ τὰ λεπτὰ πτερὰ της, μὲ τὰ ὅποια γερμίζομεν τὰ προσκεφάλαια.

51. Ποῦ ὁδηγεῖ ἡ λαιμαργία.

Ὁ Νικόλαος ἦτο πολὺ λαιμαργός. Πάντοτε παρετήρει δεξιά καὶ ἀριστερά μὲ προσοχὴν, διὰ νὰ εὔρη κάτι τι, διὰ νὰ τὸ φάγη. Κατὰ τὰ διαλείμματα εἰς τὸ σχολεῖον παρετήρει μὲ λαιμαργίαν τὰ πράγ-

ματα, τὰ ὁποῖα εἶχον οἱ συμμαθηταί του. Ἦθελε νὰ φάγη καὶ ἀπὸ αὐτά.

Μίαν ἡμέραν λοιπὸν ἡ λαιμαργία ἔκαμεν αὐτὸν νὰ βάλῃ κρυφίως τὰς χεῖράς του εἰς τὰ καλάθια τῶν συμμαθητῶν του. Καὶ ἐκ τοῦ ἐνὸς καλάθιου ἔλαβεν ἓν κάρυον, ἐκ τοῦ ἄλλου ὀλίγας σταφυλάς καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου ὀλίγον γλύκισμα. Ἐπειτα ἔφαγεν αὐτά καὶ ἔχαιρε, διότι ἐνόμισεν, ὅτι οἱ συμμαθηταί του, οὔτε θὰ παρετήρουν τὴν κλοπὴν, οὔτε θὰ ἐνόουν τὸν κλέπτην. Ἀπὸ λαιμαργος ἔγινε πλέον κλέπτης.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἤρχισε πάλιν τὰ ἴδια. Οἱ συμμαθηταί του ὅμως παρετήρησαν, ὅτι ἐχάνοντο αἱ τροφαὶ των καὶ παρεπονέθησαν εἰς τὸν διδάσκαλόν των. Τότε ὁ διδάσκαλος εἶπεν εἰς αὐτούς: «Φέρετε ἐδῶ τὰ καλάθιά σας, διὰ νὰ τὰ θέσω ἀπ' ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ μέγα ἐρμάριον. Ἐκεῖ κανεῖς δὲν δύναται νὰ τὰ φθάσῃ».

Καὶ αὐτὸ ἔγινεν. Ὁ Νικόλαος ὅμως ἦτο καὶ ἔξυπνος. Κατὰ τὸ διάλειμμα εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο τὸ ἐρμάριον, ἔσυρε μίαν τράπεζαν πλησίον του καὶ ἔλαβεν ἓν κάθισμα καὶ τὸ ἔθεσεν ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζαν. Ἐπειτα ἀνέβη ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἀπὸ αὐτῆς εἰς τὸ κάθισμα καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ ἐρμάριον. Ἐκεῖ καθήσας ἔσκυψε καὶ ἔτρωγεν.

Ὁ διδάσκαλος, ὁ ὁποῖος ὑπωπτεύετο τὸν Νικόλαον, ἤνοιξε ἡσύχως τὴν θύραν τοῦ δωματίου

ἐκείνου καὶ εἰσῆλθεν ἀθορύβως. Ἐκεῖ εἶδε τὸν Νικόλαον καί, χωρὶς νὰ ὁμιλήσῃ, ἔλαβε σιγά, σιγά τὴν τράπεζαν καὶ τὸ κάθισμα καὶ τὰ ἀπεμάκρυνε πολὺ ἀπὸ τὸ ἐρμάριον. Ἐπειτα ἔκλεισεν ἡσύχως τὴν θύραν καὶ μετέβη εἰς τοὺς μαθητάς του. Ὁ Νικόλαος ἦτο τόσο ἀπησχολημένος εἰς τὸ νὰ τρώγῃ, ὥστε δὲν ἐνόησε τίποτε. Ὄταν ὅμως ἠθέλησε νὰ καταβῆ ἀπὸ τὸ ἐρμάριον, παρατήρησεν, ὅτι ἔλιπον τὸ κάθισμα καὶ ἡ τράπεζα. Διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἐπάνω εἰς τὸ ἐρμάριον.

Μετ' ὀλίγον ἤνοιξε τὴν θύραν ὁ διδάσκαλος καὶ εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του· « Ἐλάτε, ἐλάτε, παιδιὰ μου, διὰ νὰ ἴδῃτε ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος κλέπτει τὰ πράγματά σας· εἶναι εἷς κλέπτης καὶ μένει εἰς τὴν φυλακὴν, καθὼς οἱ κλέπται κλείονται εἰς τὰς φυλακάς ». Ὅλοι οἱ μαθηταὶ εἰσῆρχοντο εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἔβλεπον τὸν Νικόλαον ἐπάνω εἰς τὸ ἐρμάριον. Αὐτὸς δὲ ἔκρυπτε τὸ πρόσωπόν του μὲ τὰς χεῖράς του, αἱ ὁποῖαι ἦσαν γεμάται ἀκόμη ἀπὸ γλυκίσματα.

« Ἐντροπή, εἶπε τότε ὁ διδάσκαλος εἰς τὸν Νικόλαον, ἐντροπή! Ἐὰν ἐξακολουθήσῃς νὰ φέρῃσαι τοιοῦτοτρόπως, ὅταν μεγαλώσῃς, θὰ ἀποθάνῃς εἰς τὰς φυλακάς, καθὼς ἀποθνήσκουσιν οἱ κακοῦργοι. Μείνε ὅμως τώρα αὐτοῦ φυλακισμένος, ὅπως εἶσαι, διὰ νὰ ἔλθωσιν οἱ γονεῖς σου νὰ σὲ παραλάβωσι ».

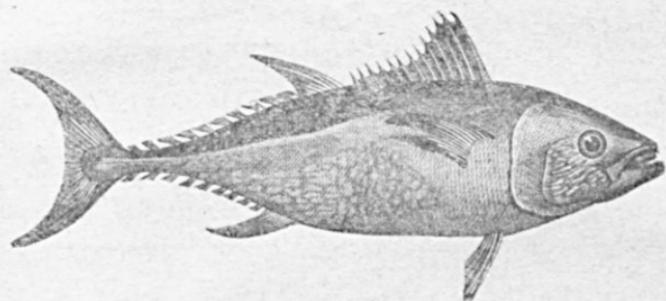
Τοῦτο ἐστενοχώρησε πολὺ τὸν Νικόλαον καί, ὅταν οἱ συμμαθηταὶ του ἔφυγον, ἐζήτησε συγχώ-

ρησιν ἀπὸ τὸν διδάσκαλον καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἀφήσῃ καὶ τὰ δύο ἐλαττώματά του. Καὶ πραγματικῶς ὁ Νικόλαος κατόπιν οὔτε ἔκλεψεν, ἔστω καὶ παραμικρὸν πρᾶγμα, οὔτε λαίμαργος ἦτο.

« Ὁ ψεύστης καὶ ὁ κλέφτης τὸν πρῶτο χρόνο χαιρονται ».

52. Ἡ θάλασσα.

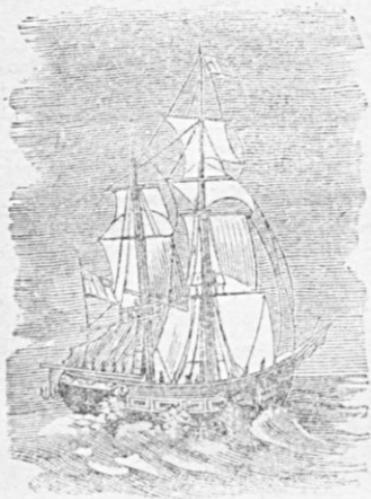
Ἡ θάλασσα εἶναι πολὺ μεγάλη. Τὸ μέρος, ὅπου τελειώνει ἡ ξηρὰ καὶ ἀρχίζει ἡ θάλασσα, εἰάν εἶναι ἀμμῶδες λέγεται παραλία. Ἐάν δὲ εἶναι βραχῶδες λέγεται ἀκτὴ. Ὅταν κάθηταί τις εἰς τὴν παραλίαν καὶ παρατηρῇ τὴν θάλασσαν νομίζει, ὅτι αὕτη δὲν ἔχει τέλος. Τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης εἶναι

ἀλμυρὸν καὶ πικρὸν. Εἰς τὴν θάλασσαν ζῶσι ζῶα μεγάλα καὶ μικρά καὶ οἱ ἰχθύες. Εἰς τὴν θάλασσαν ζῆ ἡ φάλαινα, τὸ μεγαλύτερον ζῶον τῆς γῆς, ὁ φύσητήρ, ἡ φώκη. Εἰς τὴν θάλασσαν ζῶσιν οἱ κέφαλοι, τὰ μπαρμπούνια, τὰ λιθρίνια, αἱ σαρδέλλαι οἱ σκόμβροι, τὰ λαβράκια, οἱ καρχαρίαί, οἱ δελφίνες. Ἐκεῖ

ζῶσιν ἀκόμη τὰ καλαμάρια, τὰ ὀκταπόδια, αἱ σηπίαι, τὰ ὀστρεΐδια, οἱ καρκίνοι, οἱ ἀστακοί, οἱ ἐχίνοι καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν θάλασσαν ὑπάρχουσι νῆσοι μικραὶ καὶ μεγάλαι. Εἰς αὐτὴν πλέουσι λέμβοι, πλοῖα μικρὰ καὶ μεγάλα καὶ ἀτμόπλοια μὲ τὰ ὅποια ταξιδεύουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ μεταφέρουσιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τόπου εἰς ἄλλον διάφορα πράγματα. Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ὑπηρετοῦσιν εἰς τὰ πλοῖα, λέγονται ναῦται.

Οἱ Ἕλληνες ναῦται εἶναι γενναῖοι καὶ δὲν φοβοῦνται οὔτε τὸν ἄνεμον, οὔτε τὴν βροχὴν, ἀλλὰ μόνον τὸν Θεόν. Εἰς τὸν Θεόν μόνον ἔχουσι τὰς ἐλπίδας των καὶ ἀπὸ Αὐτὸν περιμένουσι τὴν σωτηρίαν των.

Ὅταν δὲν φυσᾷ ἄνεμος, ἡ θάλασσα εἶναι ἤσυχος καὶ ἔχει χρῶμα κυανοῦν.

Τότε λέγομεν, ὅτι εἶναι γαλήνη εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅταν ὅμως φυσᾷ ἄνεμος, τότε σηκώνονται κύματα μεγάλα, τὰ ὅποια φαίνονται, ὅτι κυνηγεῖ τὸ ἕν τὸ ἄλλο, ἀφρίζουσι καὶ κάμνουσι μέγαν θόρυβον. Ὅλα τὰ κύματα ταῦτα πηγαίνουσι καὶ σπάζουσιν εἰς τοὺς βράχους τῆς ἀκτῆς μὲ πολὺν κρότον. Τότε λέγομεν, ὅτι εἶναι τρικυμία, ἡ δὲ θάλασσα ἔχει

χρῶμα βαθύ κυανοῦν ὡς μαῦρον. Κατὰ τὰς μεγά-
λας τρικυμίας πολλὰ πλοῖα, ὅταν πλέωσιν εἰς τὰς
μεγάλας θαλάσσας, ὑποφέρουσι πολύ, πολλὰ δὲ
καὶ πνίγονται.

Ἄπὸ τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης ἐξάγουσιν οἱ ἄνθρω-
ποι τὸ ἅλας. Τὸ μέρος, ὅπου ἐξάγουσι τὸ ἅλας, λέ-
γεται ἀλυκῆ. Ἄλυκαὶ εἶναι πολλαὶ εἰς τὴν πα-
τρίδα μας Ἑλλάδα.

Ἄψυχος ψυχὴ δὲν ἔχει
καὶ ψυχὰς πέρνει καὶ φεύγει.

Τί εἶναι ;

53. Πῶς πρέπει νὰ φερώμεθα πρὸς τὰ ζῷα.

Μίαν ἡμέραν καρραγωγεὺς τις εἶχε φορτώσει
εἰς τὸ κάρρον του βαρὺ φορτίον. Διὰ τοῦτο ὁ ἵππος
του μετὰ δυσκολίας ἔσυρεν αὐτό. Ὄταν ἔφθασεν εἰς
ἀνηφορικὸν δρόμον, ὁ ἵππος ἴστατο ἀπὸ καμμίαν
φορὰν, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ σύρῃ τὸ κάρρον εὐκό-
λως. Τοῦτο ἐθύμωσε τὸν καρραγωγέα, ὁ ὁποῖος
ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ καὶ νὰ κτυπᾷ τὸν ἵππον. Ἐπειτα
ἔλαβε τὰ ἡνία καὶ ὠδήγει μὲ θυμὸν τὸν ἵππον πρὸς
τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον. Ὁ ἵππος προὔχρησεν ὀλί-
γον, ἀλλ' ἔπειτα κουρασθεὶς πολὺ ἔπεσε χαμαί.
Τοῦτο ἐθύμωσεν ἀκόμη περισσότερον τὸν καρρα-
γωγέα, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ δυνατώτερα καὶ
νὰ κτυπᾷ τὸν ἵππον. Ὁ ἵππος ὅμως ἠρνεῖτο νὰ
σηκωθῇ.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετο ἀπ' ἐκεῖ καὶ εἰς ἐργατικός, φίλος τοῦ καρραγωγέως. Ὁ ἐργατικός μόνις εἶδε ταῦτα ἐπλησίασε καὶ ἤρχισε νὰ θωπεύῃ τὸν ἵππον. Ἐπειτα θωπεύων αὐτὸν ἐφώναξε νὰ σηκωθῆ καὶ ἀμέσως ὁ ἵππος ἐσηκώθη. Τότε ὠδήγησεν αὐτὸν μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ καρραγωγέως καὶ ἐκεῖ παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν ἵππον μετὰ τοῦ κάρρου.

54. Μὴ βασάνιζε τὰ ζῶα.

Μὴ τὰ ζῶα βασανίζης
τ' ἄβλαβα μὴ τ' ἀφανίζης.
Καὶ αὐτὰ ὡς σὺ ἐπίσης
νεῦρα ἔχουσι καὶ αἰσθήσεις.

Μὴ δεικνύης ἀσπλαγχνίαν
κόπτων καὶ τρουπῶν τὴν μυῖαν
καθὼς θέλεις σὺ νὰ ζήσης
θέλει καὶ αὐτὴ ἐπίσης.

Ἄγαπᾶς νὰ σὲ κτυπῶσι
καὶ νὰ σὲ κακοποιῶσι ;
ν' ἀφαιρῶσι τὴν τροφήν σου ;
νὰ πικραίνουν τὴν ψυχὴν σου ;

Ὅπως σὺ δὲν ἀγαπᾶς,
μὴ πειράζης, μὴ κτυπᾶς
ἄβλαβον καὶ ἀναπνέον
ἔνυδρον, πτηνόν, χερσαῖον.

*Αἰ.έξ. Κατακουζηνός.

55. Ἀγαπᾶτε τὴν πατρίδα σας
καὶ τὸν διδάσκαλόν σας.

Ὁ διδάσκαλος σχολείου τινὸς ἦτο ἀσθενὴς ἐπὶ
τινας ἡμέρας. Ὅταν ἔγινε καλά, ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ
εἰς τὸ σχολεῖον. Οἱ μαθηταὶ του εἶχον μάθει τοῦτο
καὶ ἦσαν ὅλοι εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου καὶ ἔπαι-
ζον. Αἰφνης ἐν παιδίον, ὁ Γεώργιος, εἶπεν· «Ἀγα-
πητοὶ μου συμμαθηταί, ἀγαπῶμεν ὅλοι πολὺ τὸν
διδάσκαλόν μας ;» Μάλιστα, μάλιστα», ἀπήντησαν
ὅλοι. «Λοιπὸν τότε, εἶπεν ὁ Γεώργιος πάλιν, πρέ-
πει νὰ ἀποδειξώμεν τοῦτο καὶ εἰς τὸν διδάσκαλόν
μας. Πρὸ ὀλίγου ἦτο ἀσθενὴς καὶ ἀκόμῃ ὑποφέρει
ἀπὸ ἀδυναμίαν. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ κάμωμεν
διόλου θόρυβον κατὰ τὴν παράδοσιν. Δὲν πρέπει νὰ
ὀμιλήσωμεν διόλου. Ἄν κάμωμεν ταῦτα, δὲν θὰ
ἀναγκάσωμεν αὐτὸν νὰ τιμωρήσῃ κανένα ἢ νὰ
ἐπαναλάβῃ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα πολλάκις, οὔτε θὰ
δυσανεστηθῆ». «Μάλιστα, μάλιστα,» ἐφώναζαν μὲ
μίαν φωνὴν ὅλοι οἱ μαθηταί.

Μετά τινας στιγμᾶς ὅλοι οἱ μαθηταὶ ἦσαν εἰς
τάς θέσεις των. Ὅλοι ἔμειναν ἀκίνητοι καὶ μὲ
προσοχὴν ἤκουον τὸν διδάσκαλόν των. Ὁ διδά-
σκαλος ὠμίλει μὲ δυσκολίαν, ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἀνάγκη
νὰ φωνάξῃ δυνατὰ. Ἡ ἡσυχία ἦτο τόσον με-

γάλη, ὥστε καὶ μυῖα, ἂν ἐπέτα, θὰ ἤκούετο.

Ὁ διδάσκαλος ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ περὶ πατρίδος.
«Βλέπετε, εἶπε, τὸ μικρὸν τοῦτο σημεῖον, τὸ ὁποῖον
δεικνύω; Εἶναι τὸ χωρίον, εἰς τὸ ὁποῖον κατοικοῦ-
μεν τώρα. Βλέπετε πόσον μέρος κατέχομεν ἐκ τοῦ
βασιλείου μας, τὸ ὁποῖον εἶχομεν πρὸ πολλῶν χρό-
νων; Τοῦτο ἀρχίζει ἀπὸ τῶν εὐφόρων πεδιάδων

τῆς Μακεδονίας, τῶν σκεπασμένων ἀπὸ σίτους, κρι-
θάς, ἀραβοσίτους καὶ τελειώνει εἰς τοὺς πλουσίους
τόπους τῆς Πελοποννήσου, οἱ ὁποῖοι εἶναι γεμι-
στοὶ ἀπὸ ἐλαίας, σταφίδας, πορτοκαλέας, λεμονέας
καὶ ἀμπέλους. Τὸ βασιλεῖόν μας εἶναι μικρὸν μέρος
τῆς ὅλης μεγάλης πατρίδος μας, τῆς Ἑλλάδος.
Ἡ πατρίς μας Ἑλλάς ἄλλοτε ἦτο πολὺ μεγαλυ-

τέρα. Ἦρχιζεν ἀπὸ τὸν Δούναβιν ποταμὸν καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἐτελείωνεν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὸ Ἴόνιον πέλαγος. Ἀλλὰ διάφορα περιστατικά ἔκαμον αὐτὴν μικρὰν. Τώρα ἡμεῖς ἔχομεν καθῆκον νὰ γίνωμεν καλοὶ ἄνθρωποι διὰ νὰ μεγαλώσωμεν πάλιν τὴν πατρίδα μας Ἑλλάδα. Μικροὶ Ἕλληνες, εἶπε, πρέπει νὰ ἀγαπᾶτε τὴν πατρίδα σας καὶ νὰ ἀγαπᾶτε ὁ εἰς τὸ ἄλλον». Καὶ ὁ διδάσκαλος ἐτελείωνε τὸ μάθημά του. Ὅλοι αἱ μικραὶ κεφαλαὶ ἀνεσηκώθησαν μὲ τοὺς λάμποντας ὀφθαλμούς. Ἐκαστον παιδίον ὑπερηφανεύετο, διότι εἶναι Ἕλληνα καὶ ὑπέσχετο νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα του Ἑλλάδα, ὅσον δύναται, καλύτερον.

56. Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος.

Σὲ ἀγαπῶ πατρίς μου,
ἢ τέρφις τῆς ψυχῆς μου
Σὲ ἀγαπῶ πατρίς μου !

Μακρὰν σου πῶς νὰ ζήσω ;
Πῶς νὰ σὲ λησιμονήσω ;
Σὲ ἀγαπῶ πατρίς μου !

Πρὸς σὲ πατρίς λατρεῖαν
θὰ τρέφω αἰωνίαν.
Σὲ ἀγαπῶ πατρίς μου !

Ἑλλάς, τὸ καύχημά μου
καὶ δόξα καὶ χαρά μου.
Σὲ ἀγαπῶ πατρίς μου.

57. Ὕμνος πρὸς τὸν Θεόν.

Τὸν πλάστην τῶν ὄλων
τὸ χεῖλός μας ψάλλει·
αἰνεῖτε οἱ πάντες
μικροὶ καὶ μεγάλοι
αἰνεῖτε Αὐτόν.

Αὐτὸς μᾶς φωτίζει
Αὐτὸς μᾶς θερμαίνει
Αὐτὸς μᾶς ἐνδύει
Αὐτὸς μᾶς εὐφραίνει
αἰνεῖτε Αὐτόν.

Ἄγγ. Βλάχος.

Τ Ε Λ Ο Σ

Επιμνημόσυνη
1^η τάξεως.
Ν. Σιδέρη

0020561064

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

